

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΜΑΔΡΙΤΗΣ

ΟΔ.ΓΕΝ.30 - 02
ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Ανδα. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4
1. Γενικά χαρακτηριστικά χώρας	4
2. Δημογραφικά και άλλα στοιχεία	5
3. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη αγοράς	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	7
1. Θεσμικό πλαίσιο	7
2. Στρατηγική εισόδου	14
3. Καταναλωτικά Πρότυπα	16
4. Βιομηχανική Ιδιοκτησία	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ – ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	18
1. Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	18
2. Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων	18
3. Φόρος επιχειρήσεων	19
4. Φόροι Τοπικής Αυτοδιοίκησης	20
5. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	20
6. Φόρος αυτοαπασχολούμενων	21
7. Δασμοί	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ- ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Γενικά χαρακτηριστικά χώρας

Το Βασίλειο της Ισπανίας καταλαμβάνει έκταση 504.782 τετραγωνικών χιλιομέτρων στα νοτιοδυτικά της Ευρώπης, είναι η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η πέμπτη στην Ευρώπη. Πρωτεύουσά της είναι η Μαδρίτη. Το έδαφος της Ισπανίας καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της Ιβηρικής Χερσονήσου, περιλαμβάνει επίσης τις Βαλεαρίδες Νήσους στη Μεσόγειο Θάλασσα, τις Κανάριες Νήσους στον Ατλαντικό Ωκεανό, και τις πόλεις της Βόρειας Αφρικής Θέουτα και Μελίγια. Βασική γλώσσα εργασίας είναι η ισπανική (μολονότι ορισμένες από τις 17 Αυτονομίες έχουν τη δική τους, Γαλικία, Χώρα των Βάσκων, Καταλονία).

Παρά τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων περιφερειών της Ισπανίας, το κλίμα της χώρας θεωρείται εν γένει μεσογειακό. Ο καιρός στη βόρεια παράκτια περιοχή είναι ήπιος και, ως επί το πλείστο, βροχερός όλο το χρόνο, δίχως ακραίες θερμοκρασίες το χειμώνα και το καλοκαίρι. Το κλίμα στην ακτογραμμή της Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένων των Βαλεαρίδων Νήσων, της Θέουτα και της Μελίγια, είναι ήπιο τον χειμώνα και ζεστό-ξηρό το καλοκαίρι. Πιο ακραίες διαφορές παρατηρούνται στο εσωτερικό της χερσονήσου, όπου το κλίμα είναι μάλλον ξηρό, με κρύους χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Οι Κανάριοι Νήσοι έχουν ιδιαίτερο κλίμα, με θερμοκρασίες περί τους 20 βαθμούς κατά μέσο όρο όλο το χρόνο και μικρές διακυμάνσεις.

Το πολίτευμα της Ισπανίας είναι η κοινοβουλευτική μοναρχία. Το Σύνταγμα του 1978 κατοχυρώνει τα θεμελιώδη πολιτικά δικαιώματα και τις δημόσιες ελευθερίες. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο που περιλαμβάνει την Κάτω Βουλή και τη Γερουσία, τα μέλη των οποίων εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία κάθε τέσσερα χρόνια. Στις 6 Ιουνίου 2018, ο σοσιαλιστής κ. Πέδρο Σάντσεθ έγινε ο νέος πρωθυπουργός της Ισπανίας μετά την υπερψήφιση πρότασης μομφής κατά του απερχόμενου ηγέτη της δεξιάς παράταξης, κ. Μαριάνο Ραχόι, η οποία προκλήθηκε έπειτα από μία μακρά δίκη για διαφθορά, στην οποία εμπλέκονταν στελέχη του κεντροδεξιού κόμματός του. Στις 13 Φεβρουαρίου 2019, ωστόσο, οι αργοπορημένοι προϋπολογισμοί της Κυβέρνησης καταψηφίστηκαν από τη Βουλή, αναγκάζοντας τον Πρωθυπουργό να ανακηρύξει εκλογές στις 28 Απριλίου 2019. Σε αυτές, το σοσιαλιστικό κόμμα PSOE του κ. Πέδρο Σάντσεθ επανεκλέχθηκε, χωρίς όμως να έχει την αυτοδυναμία, ενώ η Κυβέρνησή του δεν κατάφερε να λάβει την ψήφο

εμπιστοσύνης στην εθνική Βουλή. Ως αποτέλεσμα, στις 10 Νοεμβρίου 2019, πραγματοποιήθηκαν νέες εκλογές, με το PSOE να επανεκλέγεται πρώτο κόμμα, δημιουργώντας Κυβέρνηση συνεργασίας με το κόμμα Unidas Podemos, με Πρωθυπουργό τον κ. Πέδρο Σάντσεθ. Ο κ. Σάντσεθ είναι ο έβδομος πρωθυπουργός της Ισπανίας, μετά την επιστροφή της στη δημοκρατία στη δεκαετία του 1970, μετά τον θάνατο του δικτάτορα Φρανσίσκο Φράνκο.

Διοικητικά, η Ισπανία είναι οργανωμένη σε 17 Αυτόνομες Κοινότητες (Αυτονομίες), η καθεμία από τις οποίες περιλαμβάνει μία ή περισσότερες επαρχίες (συνολικά 50), καθώς και τις αυτόνομες πόλεις της Θέουτα και της Μελίγια στη Βόρεια Αφρική. Κάθε Αυτόνομη Κοινότητα ασκεί τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί από το Σύνταγμα, όπως ορίζεται στο "καταστατικό αυτονομίας" της. Οι Αυτόνομες Κοινότητες διαθέτουν ένα βαθμό οικονομικής αυτονομίας, ενώ λαμβάνουν επίσης επιχορηγήσεις από το γενικό προϋπολογισμό του κράτους.

2. Δημογραφικά και άλλα στοιχεία

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (INE) της χώρας, η Ισπανία έχει 47,43 εκατομμύρια κατοίκους και εργατικό δυναμικό 23 εκ. ατόμων, με ποσοστό συμμετοχής επί του ενεργού πληθυσμού, περί το 60%. Για το 2021, οι Ισπανοί πολίτες υπολογίζονται σε 42 εκατομμύρια ενώ οι αλλοδαποί σε 5,3 εκατομμύρια. Το 51% του πληθυσμού ανήκουν στο γυναικείο φύλο και το 49% στο ανδρικό. Η μέση ηλικία είναι 44,9 έτη, η οποία βαίνει αυξανόμενη. Σε σύγκριση με άλλες χώρες του ΟΟΣΑ, ο πληθυσμός της Ισπανίας είναι σχετικά μικρής ηλικίας, το 17,1% είναι κάτω των 16 ετών, το 64,8% είναι μεταξύ 16 και 64 ετών, και μόνο το 18,1% είναι άνω των 65 ετών. Επιπλέον, η σημαντική εισροή μεταναστών τις τελευταίες δεκαετίες (η οποία, εντούτοις, αντιστράφηκε την περίοδο της κρίσης του 2008), αντιστάθμισε, ως ένα βαθμό, τις συνέπειες της γήρανσης του πληθυσμού.

Η Ισπανία μετέχει ως μέλος στους περισσότερους διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, όσον αφορά εκείνους με οικονομικό αντικείμενο, σημειώνονται ενδεικτικά: Asian Development Bank, African Development Bank, Banco Centroamericano de Integración Económica, Bank of International Settlements, EBRD, EIB, European Space Agency, Food and Agriculture Organization, Inter-American Development Bank, IAEA, IBRD, ICAO, IDA, International Energy Agency, IFAD, IFC, ILO, IMF, International Maritime Organization, International Mobile Satellite Organization,

International Organization for Migration, International Telecommunication Union, MIGA, OECD, Paris Club, Permanent Court of Arbitration, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, World Tourism Organization, World Customs Organization, World Intellectual Property Organization, World Trade Organization.

Η Ισπανία έχει την 15η σε μέγεθος οικονομία παγκοσμίως για το 2021 και την 4^η στην Ε.Ε..

Είναι μέλος της ΕΕ (τότε ΕΟΚ) από το 1986 και της Ευρωζώνης από το 1999. Παρά την ύφεση των τελευταίων ετών, η ισπανική οικονομία παραμένει ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική. Κύρια χαρακτηριστικά που της προσδίδουν δυναμικότητα και την καθιστούν ενδιαφέρουσα αγορά στόχο είναι: το μέγεθος της αγοράς, ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας, η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα, η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών, η ιδιότητά της ως πύλης για την Λατινική Αμερική, η ποιότητα εξειδικευμένων προμηθευτών και το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών.

Όπως είναι λογικό, η έναρξη της πανδημίας του ιού Covid-19 έπληξε την ισπανική οικονομία, η οποία θεωρείται ότι εμφάνισε ένα από τα υψηλότερα επίπεδα ύφεσης παγκοσμίως. Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά τον πρώτο χρόνο της πανδημίας, υιοθετήθηκε αυστηρός κατ' οίκον περιορισμός κυρίως, με τα μέτρα όμως να αλλάζουν ανάλογα με την πορεία, που λάμβανε η πανδημία. Η κατάσταση, στα προ πανδημίας επίπεδα, αναμένεται να επιστρέψει έως το 2023.

Οι ευρύτερες περιφέρειες της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης είναι τα δύο μεγαλύτερα επιχειρηματικά κέντρα, με πληθυσμό 6,4 εκ. και 5,3 εκ. κατοίκων, αντιστοίχως. Βιομηχανικά κέντρα και κέντρα έρευνας και τεχνολογίας υπάρχουν και σε άλλες μεγάλες πόλεις, όπως η Σεβίλλη, το Μπιλμπάο, η Βαλένθια και η Σαραγόσα. Η Ισπανία διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο υποδομών στους τομείς των μεταφορών και των επικοινωνιών. Σημειώνεται, ενδεικτικά, ότι καταλαμβάνει την πρώτη θέση στην Ευρώπη και τη δεύτερη παγκοσμίως, μετά την Κίνα, βάσει του μήκους των σιδηροδρομικών γραμμών που καλύπτονται από υπερταχείες (AVE).

3. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη αγοράς

Η Ισπανία, ως μέλος της ΕΕ από το 1986 και της ευρωζώνης, εφαρμόζει, εν γένει, τις ίδιες επιχειρηματικές πρακτικές και πρότυπα με τις υπόλοιπες οικονομίες της ΕΕ.

Το 2021 η οικονομία ξεκίνησε να ανακάμπτει από τις επιπτώσεις της πανδημίας που ξεκίνησε το 2020, σημειώνοντας αύξηση του ΑΕΠ κατά 5%, που όμως ήταν μικρότερη της προβλεπόμενης, εξαιτίας των επιπτώσεων της μετάλλαξης Όμικρον και της αύξησης των τιμών της ενέργειας.

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2021

ΑΕΠ (τιμές αγοράς)	1.202.994 (δισ €)	Ανεργία	14,78%	Εξαγωγές	316,60 (δισ €)
Ετήσια Μεταβολή ΑΕΠ	5%	Ετήσια Μεταβολή Ανεργίας (%)	+1,4%	Εισαγωγές	342,78 (δισ €)
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	25.418 (€)	Πληθωρισμός	3,1%	Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-6,76%
				Δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	118,7%

Στην Ισπανία το οικονομικό έτος ορίζεται με έναρξη την 1^η Ιανουαρίου και λήξη την 31^η Δεκεμβρίου του εκάστου έτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Θεσμικό πλαίσιο

Με παρουσία (σύσταση εταιρίας, ίδρυση υποκαταστήματος, κοινοπραξία):

Α. Η πλέον διαδεδομένη μορφή εταιρίας στην Ισπανία είναι η Ανώνυμη Εταιρεία (Sociedad Anonima – S.A.) και δευτερευόντως η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Sociedad de Responsabilidad Limitada – S.L.). Το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την S.A. είναι €60.000 (25% του οποίου καταβάλλεται κατά τη σύσταση) και για την S.L. €3.000 (καταβάλλεται ολόκληρο). Επίσης, δίδεται η δυνατότητα ίδρυσης ΕΠΕ (Sociedad Limitada de Formación Sucesiva), η οποία

δεν έχει ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο, αλλά μόλις φτάσει το ποσό των €3.000 μετατρέπεται σε S.L. Οι ΕΠΕ έχουν υποχρέωση αποταμίευσης 20% των κερδών, με δυνατότητα καταβολής μερισμάτων, μόνον εφόσον τα περιουσιακά στοιχεία δεν αντιστοιχούν σε λιγότερο από το 60% του νομίμως προβλεπόμενου κατώτατου μετοχικού κεφαλαίου, ενώ οι συνολικές απολαβές των μετόχων και της διοίκησης δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 20% των περιουσιακών στοιχείων της δεδομένης χρονικής περιόδου.

Απαραίτητα στοιχεία για τη δραστηριοποίηση νομικών και φυσικών προσώπων είναι ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (NIF) και ο Αριθμός Ταυτότητας Αλλοδαπού (NIE), αντιστοίχως. Το NIF εκδίδεται ατελώς, ενώ το κόστος για το NIE είναι ελάχιστο.

Κύρια απαιτούμενα για σύσταση εταιρίας:

- Πιστοποιητικό του εμπορικού Μητρώου για δικαίωμα χρήσης επωνυμίας
- Απόκτηση προσωρινού NIF
- Ολοκλήρωση της πράξης σύστασης ενώπιον συμβολαιογράφου
- Εγγραφή στο Εμπορικό Μητρώο

Διαδικασίες για φορολογικούς σκοπούς

- Εγγραφή για τον Φόρο Επιχειρηματικής Δραστηριότητας (IAE): πρέπει να ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη λειτουργίας της εταιρίας. Από τον εν λόγω φόρο εξαιρούνται: φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα κατά τα πρώτα δύο χρόνια λειτουργίας, νομικά πρόσωπα με κύκλο εργασιών μικρότερο του €1 εκ.

- Εγγραφή για ΦΠΑ.
- Άδεια λειτουργίας από τις οικείες δημοτικές αρχές.
- Εγγραφή της εταιρίας και των υπαλλήλων στο σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης.

B. Ίδρυση υποκαταστήματος

Η διαδικασία ίδρυσης υποκαταστήματος είναι παραπλήσια με εκείνη της σύστασης θυγατρικής. Επιπλέον, απαιτούνται: αποδεικτικό της ύπαρξης της μητρικής εταιρίας και καθορισμός φυσικού ή νομικού προσώπου, που θα εκπροσωπεί τη μητρική εταιρία ενώπιον των ισπανικών φορολογικών αρχών. Το υποκατάστημα δεν απαιτείται να έχει κάποιο προσδιορισμένο μετοχικό κεφάλαιο. Από

φορολογικής σκοπιάς, τόσο η θυγατρική όσο και το υποκατάστημα υπόκεινται σε φόρο 25% επί του καθαρού εισοδήματός τους.

Γ. Κοινοπραξία

Temporary Business Alliances (UTE): Προσωρινές συμπράξεις, για καθορισμένη ή μη χρονική περίοδο, για την υλοποίηση έργου ή παροχή υπηρεσίας (συνήθως σε κατασκευαστικά έργα), δίχως αυτοτελή νομική μορφή.

Economic Interest Groupings (EIG): Σε αντίθεση με τις UTE, έχουν ξεχωριστή νομική υπόσταση, εμπορικού χαρακτήρα, δεν δύνανται όμως να εκπροσωπούν τα μέλη τους και να ενεργούν επ' ονόματι τους.

1. Δίχως ίδια παρουσία στη χώρα, μέσω:

(α) Συμφωνίας διανομής

Εμπορική εκχώρηση – συμφωνία αποκλειστικής διανομής

Συμφωνίες εξουσιοδοτημένης διανομής, βάσει συστήματος επιλεκτικής διανομής (συνήθως όσον αφορά τεχνικά πολύπλοκα προϊόντα)

(β) Συμφωνίας αντιπροσωπείας

(γ) Συμφωνίας δικαιόχρησης

Σήμανση/πιστοποίηση προϊόντων

Όσον αφορά τη σήμανση και την πιστοποίηση προϊόντων στην ισπανική αγορά, σημαντική είναι η παρουσία της Εθνικής Αρχής Πιστοποιήσεων (Entidad Nacional de Acreditación-ENAC), η οποία αναλαμβάνει την παραχώρηση αδειών σε επιμέρους εταιρίες πιστοποιήσεων, βάσει αυστηρών ελέγχων και με την προϋπόθεση ότι πληρούν ορισμένες προδιαγραφές. Τη στιγμή αυτή, στην

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Ισπανία δραστηριοποιούνται περισσότερες από 150 εταιρίες πιστοποίησης αγαθών όλων των ειδών και υπηρεσιών.

Για την πιστοποίηση ελέγχονται διάφορες παράμετροι, μεταξύ των οποίων και η διαδικασία παραγωγής του προϊόντος, ενώ ταυτόχρονα αυτό υποβάλλεται σε ελέγχους ποιότητας και τήρησης των προδιαγραφών, που έχουν οριστεί για την κατηγορία στην οποία ανήκει.

Σχετικά με τον έλεγχο υπηρεσιών, εφαρμόζεται ανάλογη διαδικασία. Οι έλεγχοι ποιότητας υπηρεσιών είναι συχνότεροι στον τομέα της υγείας, του τουρισμού και των λιμενικών υπηρεσιών. Σε αυτού του τύπου τις πιστοποιήσεις εξετάζονται παράγοντες, όπως η αξιοπιστία, η έγκαιρη παροχή της υπηρεσίας και η κοινωνικό-οικονομική επιρροή της.

Τελωνειακή νομοθεσία

Η Ισπανία εφαρμόζει την ευρωπαϊκή τελωνειακή νομοθεσία, δηλαδή τον τελωνειακό κώδικα και τους σχετικούς κανονισμούς, όπως κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, εφαρμόζει τις διεθνείς διμερείς προτιμησιακές συμφωνίες, που συνάπτονται μεταξύ της Ε.Ε και τρίτων κρατών.

Η ηλεκτρονική σελίδα της Φορολογικής και Τελωνειακής Αρχής, όπου περιέχονται αναλυτικές πληροφορίες είναι www.agenciatributaria.es.

Διαδικασίες εισαγωγής

Ως μέλος της GATT ήδη από το 1995 καθώς και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η Ισπανία δεν εφαρμόζει ποσοτικούς περιορισμούς ή ισοδύναμα μέτρα στις εισαγωγές της.

Εξασφάλιση Πιστώσεων

Στην Ισπανία δραστηριοποιείται η Εταιρία Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Compañía Española de Seguros de Crédito a la Exportación-CESCE), η οποία ιδρύθηκε με νόμο το 1970, ως εταιρεία μεικτών κεφαλαίων. Το 2012 ιδιωτικοποιήθηκε, με αποτέλεσμα σήμερα να συνιστά Ανώνυμη Εταιρία με το μεγαλύτερο ποσοστό του κεφαλαίου της να ανήκει στο Ισπανικό κράτος

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

(50,25%), και το υπόλοιπο σε ιδιωτικές τράπεζες (45,20%) και σε ασφαλιστικές εταιρίες (4,55%). Η νομοθεσία που ρυθμίζει την οργάνωση, τη λειτουργία, τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες της Εταιρίας αποτελείται κυρίως από το Ν. 8/2014 και συμπληρώνεται από τους Ν. 11/2010, 2/2011, 14/2013, 48/2015. Οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι ποικίλες και αναφέρονται κυρίως σε κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων, που αντιμετωπίζει ο εξαγωγέας και σε χρηματοδότηση-παροχή πιστώσεων στην εκάστοτε ενδιαφερόμενη εξαγωγική επιχείρηση.

Αναλυτικές πληροφορίες περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα του Ισπανικού Υπουργείου Οικονομίας, Βιομηχανίας και Ανταγωνισμού στον ιστότοπο www.comercio.gob.es.

Επιπλέον, υπάρχει το Εθνικό Ινστιτούτο Πιστώσεων (Instituto de Crédito Oficial) που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών Θεμάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και συγκεκριμένα στη Γενική Γραμματεία Οικονομίας και Αρωγής προς τις Επιχειρήσεις. Ιδρύθηκε το 1971 και αποτελεί δημόσια τράπεζα, μέσω της οποίας χρηματοδοτούνται ισπανικές επιχειρήσεις και χρηματοδοτείται από εθνικές και διεθνείς αγορές. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στις κρατικές βοήθειες, που δόθηκαν στις επιχειρήσεις για την αποφυγή χρεωκοπίας τους.

Αναλυτικές πληροφορίες περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου: <https://www.ico.es>.

Τέλος, κρατικές πιστώσεις για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων δίνονται και από την Ισπανική Επιχείρηση Χρηματοδότησης Ανάπτυξης (COFIDES) (<https://www.cofides.es>) και από την Ισπανική Επιχείρηση Ενίσχυσης (CERSA) (<http://www.cersa-sme.es>), η οποία χρηματοδοτεί τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Καθεστώς ιδιοκτησίας

Η Ισπανία είναι μία χώρα, στην οποία η ιδιοκτησία ακινήτων κυμαίνεται γύρω στο 76,9%, ποσοστό, το οποίο είναι μικρότερο σε σχέση με παλαιότερα χρόνια εξαιτίας, κυρίως, των δυσκολότερων οικονομικών απολαβών των νεότερων σε ηλικία, καθώς και τη μείωση της προσφοράς στεγαστικών δανείων. Το 16% του πληθυσμού διαθέτει και δεύτερη κατοικία και όμοιο ποσοστό δεν έχει στην ιδιοκτησία του κανένα ακίνητο. Σε ποσοστό 78% οι ιδιοκτήτες διαθέτουν το ακίνητό τους για τη συνήθη διαμονή τους, ενώ μόνο το 7% το προσφέρει για μίσθωση και 4% το διατηρεί κενό. Το ποσοστό των νοικοκυριών, που ενοικιάζουν την κατοικία τους φθάνει το 17,3%, το οποίο σημειώνει

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

διαρκή αύξηση τα τελευταία χρόνια. Παρόλα αυτά, τα στατιστικά διαφέρουν μεταξύ των διαφορετικών Κοινοτήτων της Ισπανίας, με τη Μαδρίτη και τη Καταλονία το ποσοστό να φθάνει στο 24% και 23% αντίστοιχα, ενώ στην Κοινότητα της Εστρεμαδούρα αυτό δεν ξεπερνά το 8,5%.

Εργασιακό καθεστώς

Στις 28 Δεκεμβρίου του 2021, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, η οποία αποτελεί μία από τις σημαντικότερες δεσμεύσεις της Κυβέρνησης συνασπισμού μεταξύ των αριστερών κομμάτων PSOE και Unidas Podemos, έπειτα από πολλά χρόνια σχεδιασμού της και μακροχρόνιες διαπραγματεύσεις μεταξύ της Κυβέρνησης, των εργατικών σωματείων της Γενικής Ένωσης Εργαζομένων (UGT) και της Συνδικαλιστικής Συνομοσπονδίας Εργατικών Επιτροπών (CC OO), της Ισπανικής Συνομοσπονδίας Επιχειρηματικών Οργανισμών (CEOE) και της Ισπανικής Συνομοσπονδίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (CEPYME), οι πρόεδροι των οποίων υπέγραψαν τη συμφωνία.

Κύριο σημείο του Ν. 32/2021 αποτελούν οι συμβάσεις εργασίες, οι οποίες μετατρέπονται όλες σε αορίστου χρόνου, εκτός δύο περιπτώσεων για λόγους έκτακτης αύξησης της παραγωγής ή αντικατάστασης εργατικού προσωπικού και πρακτικής άσκησης σπουδαστών και πτυχιούχων. Επιπλέον, χάρη σε αυτόν τον νόμο, οι συλλογικές εργατικές διαπραγματεύσεις με τις επιχειρήσεις μεταβάλλονται προς όφελος των εργαζομένων. Συγκεκριμένα, σε αντίθεση με τη μεταρρύθμιση του 2012, που ανέφερε ότι όταν οι συμφωνίες μεταξύ εργατών και επιχειρήσεων έληγαν, η ισχύς τους μπορούσε να παραταθεί για ένα έτος ακόμη, εφόσον δεν υπήρχε νέα συμφωνία, η νέα μεταρρύθμιση προβλέπει ότι η υπάρχουσα συμφωνία συνεχίζει να υφίστανται έως να υπάρξει νεότερη, χωρίς να τίθεται μέγιστο χρονικό διάστημα ισχύος της.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πλέον καταργείται η υπερβολική μείωση κόστους από την επιχείρηση, μέσω μείωσης των μισθών, προκειμένου να είναι πιο ανταγωνιστικοί, ενώ υιοθετείται ένα νέο μοντέλο αναστολής εργασίας, προερχόμενο από το καθεστώς προσωρινής αναστολής σύμβασης εργασίας (ERTE), που εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης της πανδημίας. Η συγκεκριμένη πολιτική ονομάζεται Mecanismo Red και αναγνωρίζει βοήθειες στις επιχειρήσεις, όσον αφορά τις εργατικές εισφορές, καθώς και τη χρηματοδότηση για την εκπαίδευση εργαζομένων. Οι εκπώσεις, που θα δοθούν, θα εξαρτηθούν από ένα σύνολο παραγόντων και θα είναι μεταξύ 20% και 90%. Όπως συνέβη και κατά τη διάρκεια της πανδημίας μέσω των ERTE, έτσι και στον μηχανισμό αυτόν, οι

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

επιχειρήσεις υποχρεούνται να προσφέρουν εκπαίδευση στους εργαζομένους καθώς και να διατηρήσουν τον εργαζόμενο για τουλάχιστον έξι μήνες, ενώ οι εργαζόμενοι θα λαμβάνουν κρατική επιχορήγηση για τη διάρκεια, που θα βρίσκονται υπό αυτό το καθεστώς. Εξυπακούεται ότι προκειμένου να εγκριθεί ο εν λόγω μηχανισμός, ο κλάδος ή η επιχείρηση θα πρέπει να βρίσκεται σε κρίση και θα απαιτείται η έγκριση Υπουργικού Συμβουλίου για την παροχή βοήθειας. Τέλος, η νέα εργασιακή μεταρρύθμιση απαγορεύει τις μαζικές απολύσεις εργαζομένων, οι οποίες ίσχυαν με την τελευταία νομοθεσία για οικονομικούς, τεχνικούς ή οργανωτικούς λόγους.

Τα αποτελέσματα της νέας αυτής νομοθεσίας θα είναι ορατά σε βάθος χρόνου και αναμένονται από τους ειδικούς του κλάδου τα συμπεράσματα για την αγορά εργασίας της χώρας. Ιδιαίτερα εξαιτίας της πανδημίας από τον Μάρτιο του 2020, η αγορά εργασίας της Ισπανίας έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό. Τους τελευταίους μήνες, με την επανεκκίνηση της οικονομίας, η απασχόληση έχει αυξηθεί και η ανεργία έχει μειωθεί, εντούτοις, παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα (για το πρώτο τρίμηνο του 2022 έκλεισε στο 13,65%), ενώ το σημαντικότερο πλήγμα για τη μακροχρόνια πορεία της οικονομίας αποτελεί η υψηλή ανεργία των νέων.

Επιπλέον, τα κεφάλαια από το πρόγραμμα Next Generation EU πρόκειται να συμβάλουν στην ανάκαμψη, μειώνοντας τόσο τις επιπτώσεις του κορωνοϊού όσο πλέον και τις επιπτώσεις από τον πόλεμο, προάγοντας παράλληλα τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας των κ-μ. Αν και η πορεία της πανδημίας φαίνεται ότι φθάνει στο τέλος της, ωστόσο δεν είναι γνωστό ποια ακριβώς θα είναι η μελλοντική της εξέλιξη και, κατά συνέπεια, εάν θα συμβάλλει αρνητικά στην παραγωγή και την καταναλωτική εμπιστοσύνη.

Από την αρχή του 2019, ο κατώτερος μισθός στην Ισπανία θεσπίστηκε στα 900 ευρώ μηνιαίως, ενώ το 2020 αυξήθηκε στα 950 ευρώ μηνιαίως. Ο μέσος μισθός για το 2020 κυμάνθηκε στα 26.934 ευρώ το χρόνο, μειωμένο κατά 2,18% σε σύγκριση με το 2019. Ακόμη, από τις αρχές του 2022 η ισπανική κυβέρνηση έδωσε περαιτέρω αύξηση στον κατώτατο μισθό, με αποτέλεσμα ο τελευταίος πλέον να φθάνει τα 1.000 ευρώ (μικτές αποδοχές 14 μισθών). Σημειώνεται ότι ο μέσος μισθός διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ ορισμένων κλάδων της οικονομίας καθώς και των Κοινοτήτων της Ισπανίας. Οι μεγαλύτεροι μισθοί παρατηρούνται στη Μαδρίτη και τη Χώρα των Βάσκων, ενώ οι χαμηλότεροι στην Εστρεμαδούρα ακολουθούμενη από το νότο της Ισπανίας.

Σύμφωνα με την Δημόσια Υπηρεσία Κρατικής Απασχόλησης (Servicio Público de Empleo Estatal/

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

SEPE) την Ισπανία υπάρχουν τέσσερα είδη εργασιακών συμβάσεων: α) Σύμβαση αορίστου χρόνου, β) Σύμβαση ορισμένου χρόνου, γ) Σύμβαση για την κατάρτιση με εναλλαγή (Contracto para la Formación en alternancia) και δ) Σύμβαση κατάρτισης για την απόκτησης επαγγελματικής πρακτικής άσκησης (Contrato formativo para la obtención de la práctica profesional). Καθεμία από τις κατηγορίες αυτές έχει τα δικά της συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, που τη διαφοροποιούν από τις υπόλοιπες, εντούτοις όλες φαίνεται ότι είναι εξίσου διαδεδομένες.

Σύμφωνα με δημοσιευμένα στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (INE) της Ισπανίας, δημιουργήθηκαν 840.700 νέες θέσεις εργασίας στην Ισπανία το 2021, αριθμός που συνιστά την μεγαλύτερη άνοδο σε αριθμό απασχολούμενων από το 2005, φτάνοντας έτσι τους 20.184.900 εργαζομένους, γεγονός που αποδεικνύει τον δυναμισμό της αγοράς εργασίας της χώρας. Αναφορικά με την ανεργία, διαπιστώθηκε σημαντική μείωση (κατά 615.900 άτομα), 16,6% λιγότερα από το συνολικό αριθμό των ανέργων που ανέρχονται πλέον στους 3.103.800. Το ποσοστό ανεργίας ανήλθε στο 13,3%, αριθμός μειωμένος κατά 2,8 μονάδες σε ετήσια βάση, φτάνοντας στο χαμηλότερο του επίπεδο από το 2008.

Σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση, διακρίνεται σε δύο καθεστώτα, στο γενικό, όπου υπάγονται όλοι οι εργαζόμενοι ανεξαρτήτως αντικειμένου εργασίας και στο ειδικό, το οποίο έχει προβλεφθεί για ορισμένες μόνο κατηγορίες εργαζομένων, όπως οι εργαζόμενοι σε ναυτικές εργασίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, εργαζόμενοι σε ορυχεία άνθρακα, δημόσιοι και στρατιωτικοί υπάλληλοι και φοιτητές. Η ασφάλεια καλύπτεται εν μέρει από τον εργοδότη και, εν μέρει, από τον εργαζόμενο, ανάλογα με την εργασιακή/επαγγελματική κατηγορία, στην οποία ανήκει. Το ποσοστό του εργοδότη επαυξάνεται στις περιπτώσεις εργασιών, με εγγενές χαρακτηριστικό την υψηλή επικινδυνότητα. Προς το παρόν, ο υπολογισμός της συνεισφοράς είναι από 29,9% έως και 31,1% στον εργοδότη και 6,35% με 6,4% για τον εργαζόμενο.

2. Στρατηγική εισόδου

Πέραν της κλασικής ανάλυσης SWOT, η οποία είναι χρήσιμη για τη διαπίστωση της πραγματικής κατάστασης της επιχείρησης και τη διαμόρφωση των μελλοντικών προσδοκιών, σημαντικό ρόλο για την είσοδο και τη δραστηριοποίηση στην ισπανική αγορά παίζει η συστηματική παρουσία στις διεθνείς εκθέσεις, εκ των οποίων ορισμένες διοργανώνονται έως και δύο φορές ανά έτος. Ο κύριος επίσημος διοργανωτής διεθνών – τοπικών εμπορικών εκθέσεων και ειδικών εκδηλώσεων στη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Μαδρίτη είναι ο IFEMA, με τον οποίο το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης διατηρεί πολύ καλή σχέση. Οι εξειδικευμένες και καλά οργανωμένες εκθέσεις διευκολύνουν την επικοινωνία με το ισπανικό καταναλωτικό κοινό και, συνεπώς, την κατανόηση των αναγκών και των προτιμήσεών του.

Ένα ακόμη εργαλείο, που είναι διαθέσιμο στον ενδιαφερόμενο Έλληνα εξαγωγέα, είναι οι κατάλογοι Ισπανών εισαγωγέων-διανομέων, οι οποίες μπορούν να παρασχεθούν, κατόπιν σχετικού αιτήματος στο Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης.

Επιπρόσθετα, θα ήταν αποτελεσματικό για τον επιχειρηματία να επενδύσει στη διαφήμιση και προώθηση των προϊόντων του μέσω στρατηγικών βημάτων, τα οποία θα του επιτρέψουν να γίνει γνωστός στην τοπική αγορά και θα δώσουν την ευκαιρία στους καταναλωτές να εξοικειωθούν με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του.

Στην πράξη, εκείνο που η ενδιαφερόμενη εταιρία χρειάζεται να κάνει, προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στην ισπανική αγορά, με δεδομένο ότι πρόκειται για ευρωπαϊκό έδαφος, είναι να εφαρμόσει εκείνες τις πολιτικές μάρκετινγκ, που θα της επιτρέψουν να γίνει γνωστή στο καταναλωτικό κοινό και να αποκτήσει ίδια γνώση των καταναλωτικών συνηθειών και τάσεων του.

Ακόμη, ιδιαίτερα σημαντική είναι η γνώση και συνείδηση της εδώ πραγματικότητας, που αφορά τις αυτόνομες κοινότητες της Ισπανίας, καθώς να μην υπάρχει η κεντρική κυβέρνηση που έχει τον συνολικό συντονιστικό και εποπτικό ρόλο, ωστόσο οι κοινότητες απολαμβάνουν αυτονομία, η οποία, για τον εκάστοτε επιχειρηματία, που επιθυμεί να εδραιωθεί εδώ, μεταφράζεται σε εντελώς ξεχωριστή προσπάθεια σε κάθε αυτόνομη κοινότητα, στην οποία οφείλει να στοχεύει. Η επιτυχημένη επιχειρηματική δραστηριότητα σε μία κοινότητα δεν διασφαλίζει κάτι αντίστοιχο σε όλη την ισπανική επικράτεια.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι είναι σχεδόν αδύνατη η προσέγγιση της εδώ αγοράς, χωρίς την άριστη γνώση και χρήση της ισπανικής, σε κάθε βήμα, που πραγματοποιεί ο επιχειρηματίας, που επιθυμεί να εδραιωθεί σε αυτήν, καθώς η Ισπανία ακολουθεί πολύ αυστηρή πολιτική σε αυτόν τον τομέα, με αποκλειστική χρήση της ισπανικής είτε σε κυβερνητικό/επίσημο επίπεδο, είτε επιχειρηματικό είτε καθημερινό (λ.χ. οι τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραστάσεις είναι πάντα μεταγλωττισμένες και η χρήση της αγγλικής είναι εξαιρετικά περιορισμένη σε οποιοδήποτε επίπεδο έως ανύπαρκτη,

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

καθώς ακόμη σχεδόν όλες οι ειδικές ενημερώσεις/συναντήσεις στην Αντιπροσωπεία της Ε.Ε. γίνονται προφορικά στην ισπανική).

Τέλος, πληροφορίες για το νομικό καθεστώς και την οικονομική φερεγγυότητα ισπανικών εταιριών, μπορούν να αντλούν οι ενδιαφερόμενοι, κατόπιν αμοιβής, από το Κεντρικό Εμπορικό Μητρώο Ισπανίας (REGISTRO MERCANTIL CENTRAL, www.rmc.es), το INFORMA (www.informa.es), το AXESOR (www.axesor.es), το IBERINFORM (www.iberinform.es) και το INFOCIF (www.infocif.es). Οι διαπραγματεύσεις γίνονται στην ισπανική ή με τη βοήθεια διερμηνέα, ωστόσο η γνώση της ισπανικής διευκολύνει πάντα τον εκάστοτε Ισπανό εταίρο καθώς αισθάνεται πιο άνετα με τον συνομιλητή του. Η παρουσία στις διεθνείς εκθέσεις είναι κύριος μοχλός πραγματοποίησης επιχειρηματικών συναντήσεων.

3. Καταναλωτικά Πρότυπα

Αναφορικά με τα καταναλωτικά πρότυπα που κυριαρχούν στην ισπανική αγορά, αυτά ποικίλουν ανάλογα με την ηλικία, η οποία τελεί σε σχέση αντιστρόφως ανάλογη με την κατανάλωση. Αυτό σημαίνει ότι στην ισπανική αγορά παρατηρείται ότι οι καταναλωτές μεταξύ 30-44 ετών τείνουν να καταναλώνουν το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός τους, σε αντίθεση με τους καταναλωτές, με ηλικία μεγαλύτερη των 64 ετών. Δεδομένου λοιπόν ότι σταδιακά ο πληθυσμός της Ισπανίας τείνει να γερνά, καταλήγει κανείς εύλογα στο συμπέρασμα ότι και η κατανάλωση σταδιακά θα μειώνεται και η αποταμίευση θα αυξάνεται.

Σε γενικές γραμμές, πάντως, η Ισπανία είναι μία χώρα, όπου η κατανάλωση είναι αυξημένη. Χαρακτηριστικά, η ατομική μέση ετήσια κατανάλωση σε είδη ένδυσης και υπόδησης κυμαίνεται λίγο χαμηλότερα από τα 600 ευρώ για τις γυναίκες, ποσό που είναι λίγο μικρότερο όσον αφορά τους άνδρες. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι, ως καταναλωτές, οι Ισπανοί είναι αρκετά εσωστρεφείς, αφού είναι έκδηλη η τάση τους να επιλέγουν εγχώρια παραγόμενα είδη, ακόμη και σε τομείς, όπως η γαστρονομία, η μόδα, η υπόδηση κ.ά.

Το 2021 η ανάκαμψη της κατανάλωσης ήταν σημαντική, αν και φαίνεται ότι ήταν ανεπαρκής για να επιστρέψει το εν λόγω μέγεθος στα προ πανδημικά επίπεδα. Κατά την διάρκεια του 2021, η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 4,6% σε ετήσια βάση, κατά μέσο όρο, ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2022

Αvda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

η κατανάλωση μειώθηκε κατά 3,6%. Προκύπτει, λοιπόν, ότι το επίπεδο κατανάλωσης είναι χαμηλότερο κατά 9,7%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο του τέταρτου τριμήνου του 2019. Οι λόγοι επιβράδυνσης της ανάκαμψης της κατανάλωσης είναι ποικίλοι. Αρχικά, το ακαθάριστο εγχώριο εισόδημα δεν κατάφερε να φτάσει τα επίπεδα της προ πανδημίας περιόδου σε ονομαστικούς όρους, αν και το 2021 ο ρυθμός αύξησής του ήταν σχετικά υψηλός. Επιπλέον, η ανησυχία και η αβεβαιότητα, που επικράτησε, λόγω της υγειονομικής κρίσης, πάγωσε τα έξοδα των νοικοκυριών, που αφορούσαν την κοινωνική αλληλεπίδραση, όπως ήταν τα ταξίδια. Οι δυσκολίες προμήθειας ορισμένων ενδιάμεσων αγαθών οδήγησαν σε πτώση της παραγωγής σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους, γεγονός που εμπόδισε τα νοικοκυριά στην προσπάθειά τους να καλύψουν την ζήτηση κάποιων προϊόντων. Ακόμα, η μεγάλη άνοδος των τιμών αποδυνάμωσε την αγοραστική τους δύναμη, ενώ το ξέσπασμα του πολέμου ενίσχυσε την επιφυλακτική τους στάση αναφορικά με την πραγματοποίηση δαπανών.

4. Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Το κανονιστικό πλαίσιο για τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμπεριλαμβάνει τόσο εθνικές όσο και ευρωπαϊκές-διεθνείς ρυθμίσεις. Αρμόδια είναι η Ισπανική Υπηρεσία Ευρεσιτεχνιών και Σημάτων (Oficina Española de Patentes y Marcas: www.oepm.es). Σχετικά με τις εθνικές ρυθμίσεις αξίζει να αναφερθούν οι νόμοι 17/2001(εμπορικό σήμα), 24/2015 και 11/1986 (διπλώματα ευρεσιτεχνίας), 20/2003 (βιομηχανικό σχέδιο).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Διαιτησία

Ο Νόμος 60/23.12.2003, ο οποίος βασίζεται στο πρότυπο UNCITRAL περί διεθνούς εμπορικής διαιτησίας, ρυθμίζει θέματα διαιτησίας, ενώ ο Νόμος 231/15.02.2008 ρυθμίζει θέματα διαιτησίας καταναλωτή. Στα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια της Ισπανίας λειτουργεί δίκτυο διαιτητικών δικαστηρίων (<http://www.camaras.org/publicado/arbitraje/redcortesarbitraje.html>), το οποίο εποπτεύεται από το Κεντρικό Διαιτητικό Δικαστήριο (<http://www.corteesspanolaarbitraje.es/>).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ – ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

1. Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Το Υπουργείο Εξωτερικών ανακοινώνει ότι η Σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Βασιλείου της Ισπανίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και αποτροπή της φοροδιαφυγής, αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου που υπογράφηκε στη Μαδρίτη στις 4 Δεκεμβρίου 2000 και κυρώθηκε από τη Χώρα μας με τον Νόμο 3015/2002, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο Φύλλο της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως υπ' αριθμ. 104, τεύχος Α' της 2 Μαΐου 2002, τέθηκε σε ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου κατά ή μετά την πρώτη ημέρα του Ιανουαρίου που ακολουθεί αμέσως την ημερομηνία, κατά την οποία τίθεται σε ισχύ η Σύμβαση.

Η Σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Βασιλείου της Ισπανίας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και της αποτροπής της φοροδιαφυγής αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος που υπογράφηκε στη Μαδρίτη στις 4 Δεκεμβρίου 2000.

2. Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων

Ο Φόρος Προσωπικού Εισοδήματος (IRPF) εφαρμόζεται σε φυσικά πρόσωπα που κατοικούν στην Ισπανία και φορολογούνται για το –παγκόσμιο- εισόδημά τους.

Ο φορολογούμενος θεωρείται ότι έχει την κατοικία του στο ισπανικό έδαφος, όταν παραμένει περισσότερο από 183 ημέρες, κατά τη διάρκεια ενός φυσικού έτους, στην ισπανική επικράτεια ή εφόσον έχει σε αυτήν την έδρα της επαγγελματικής του δραστηριότητας ή το κέντρο των οικονομικών του συμφερόντων.

Ο υπολογισμός του φόρου συμπεριλαμβάνει ένα γενικό μέρος και μία «βάση αποταμίευσης», όπως χαρακτηριστικά αποκαλείται. Επιπλέον, ο φορολογικός νόμος καθιερώνει μία ποσοτική εξαίρεση πολύ σημαντική σε σχέση με το εισόδημα εργαζομένων, οι οποίοι, αν και φορολογικοί κάτοικοι στην

Ισπανία, αναπτύσσουν εργασίες στο εξωτερικό. Η απαλλαγή αυτή εφαρμόζεται μέχρι ποσού 60.100 ευρώ, ετησίως και υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Τα κλιμάκια φορολογικών συντελεστών όσον αφορά το γενικό μέρος έχουν ως ακολούθως:

καθαρό φορολογητέο εισόδημα	φορολογικός συντελεστής 2021
1€ 0-12.450	19%
€ 12.451-20.200	24%
€ 20.201-35.200	30%
€ 35.201-60.000	37%
€ 60.001-300.000	45%
300.001 και άνω	47%

3. Φόρος επιχειρήσεων

Οι τωρινοί φόροι επιχειρήσεων στην Ισπανία ρυθμίζονται με τον Νόμο 27/2014 και το Βασιλικό Διάταγμα 634/2015, τα οποία καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τους φόρους επί των επιχειρήσεων.

Ο γενικός συντελεστής φορολογίας εταιριών ανέρχεται σε 25%, αλλά μπορεί να διαφοροποιείται σε κάποιες οντότητες. Για παράδειγμα, ο συντελεστής για τις εταιρίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων είναι ίσος με 30%, ενώ ειδικοί φόροι εφαρμόζονται για ορισμένους συνεταιρισμούς (ύψους 20%).

4. Φόροι Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ακίνητης περιουσίας (δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1,3% για αστικά ακίνητα και το 1,22% για αγροτικά), Επιχειρηματικής δραστηριότητας (λαμβάνεται υπόψη το είδος δραστηριότητας, η τοποθεσία, τα έσοδα), Οχημάτων.

Εξειδικευμένη πληροφόρηση για το φορολογικό σύστημα είναι διαθέσιμη από το Υπουργείο Οικονομικών (<https://sede.agenciatributaria.gob.es/>).

Λεπτομερείς πληροφορίες, για όλους τους τομείς, που αφορούν στην ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ισπανία, παρέχει η αρμόδια υπηρεσία ξένων επενδύσεων Invest in Spain (www.investinspain.org).

5. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Ο ανώτερος συντελεστής του ΦΠΑ ανέρχεται σε 21% και εφαρμόζεται στα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες. Ο μεσαίος συντελεστής είναι 10% και εφαρμόζεται μεταξύ άλλων σε τρόφιμα-ποτά (πλην αλκοολούχων, αναψυκτικών, χυμών), νερό, στέγαση, μεταφορές, είσοδο σε βιβλιοθήκες, θέατρα. Ο κατώτερος συντελεστής είναι 4% και εφαρμόζεται σε: ψωμί, αλεύρι, γάλα, αυγά, τυρί, φρούτα και λαχανικά, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά και φαρμακευτικά. Ειδικός, μειωμένος (7%), συντελεστής (γενικός έμμεσος φόρος) ισχύει στις Κανάριες Νήσους, λόγω γεωγραφικής απόστασης από την ηπειρωτική χώρα, ενώ διατηρούνται έξι ακόμα κλίμακες ΦΠΑ, ανάλογα με τα προϊόντα, μεταξύ 0% και 35%. Σημειώνεται ότι δεν εφαρμόζεται Φ.Π.Α. στα ιατροφαρμακευτικά προϊόντα, που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού Covid-19, μέτρο, που παρέμεινε ενεργό έως τις 30 Απριλίου του 2021.

Μία καινοτομία, που ενσωματώθηκε στο ισπανικό φορολογικό σύστημα, είναι το ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης του ΦΠΑ και καταχώρησης αποδείξεων, τιμολογίων και λογιστικών βιβλίων, ώστε ο ΦΠΑ να αποδίδεται άμεσα. Στο νέο αυτό σύστημα υπόκεινται υποχρεωτικά όμιλοι επιχειρήσεων, μεγάλες επιχειρήσεις και οι υποκείμενοι σε μηνιαία απόδοση ΦΠΑ, ενώ έχει γίνει πρόβλεψη και για εθελοντική υπαγωγή σε αυτό. Καθίσταται λοιπόν σαφές ότι δεν επηρεάζει την φορολογία των πολιτών.

Σύμφωνα με το SII, όπως έχει καθιερωθεί να λέγεται, ο υπόχρεος σε απόδοση ΦΠΑ, δεσμεύεται να ανεβάσει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, που έχει ενεργοποιηθεί για το σκοπό αυτό, τα βιβλία

ελέγχου εισερχόμενων και εξερχόμενων τιμολογίων, επενδυτικών αγαθών και διακοινοτικών συναλλαγών. Ο χρόνος, εντός του οποίου οφείλει να διεκπεραιώσει τη δήλωσή του είναι 4 ημέρες από την έκδοση, τη λογιστική εγγραφή, την έκδοση της φορτωτικής, όταν πρόκειται για διακοινοτική μεταφορά αγαθών ή έως την 30^η Ιανουαρίου κάθε έτους, αν πρόκειται για επενδύσεις.

6. Φόρος αυτοαπασχολούμενων

Ο γενικός φορολογικός συντελεστής ανέρχεται σε 15%. Εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής 7% σε νέους αυτοαπασχολούμενους για περίοδο τριών ετών, υπό την προϋπόθεση ότι δεν είχαν ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα δώδεκα μήνες πριν από την έναρξη της νέας απασχόλησής τους.

7. Δασμοί

- Ενδοενωσιακό εμπόριο

Ως επιχείρηση, που πραγματοποιεί συναλλαγές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και της Τουρκίας, έχει το δικαίωμα να πραγματοποιεί ελεύθερα εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη δεν μπορούν να περιορίζουν τις ποσότητες των εισαγωγών/εξαγωγών ούτε να παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τις εμπορικές συναλλαγές.

Το δικαίωμα στο ελεύθερο εμπόριο εμπεριέχει επίσης το δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης στο έδαφος της Ε.Ε. Όταν ένα προϊόν - ακόμη κι αν έχει παραχθεί εκτός Ε.Ε. - εισαχθεί στην Ε.Ε., μπορεί στη συνέχεια να μεταφερθεί ελεύθερα σε οποιοδήποτε μέρος της Ε.Ε.

- Εναρμονισμένοι κανόνες

Εάν τα προϊόντα πληρούν τους εναρμονισμένους κανόνες της Ε.Ε. μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της Ε.Ε. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να τεθεί κανένας περιορισμός, όπως λ.χ. στην ποσότητα των πωλήσεων. Οι εναρμονισμένοι κανόνες της Ε.Ε. βασίζονται σε μία σειρά προϋποθέσεων που αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών, της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

- Μη εναρμονισμένοι κανόνες

Εάν τα προϊόντα δεν υπόκεινται σε εναρμονισμένους κανόνες της ΕΕ, ενδεχομένως να υπόκεινται σε εθνικούς κανόνες. Σε αυτή την περίπτωση, εξακολουθεί να υφίσταται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων με βάση την αρχή της [αμοιβαίας αναγνώρισης](#).

- Περιορισμοί που βασίζονται σε εθνικούς κανόνες

Τα προϊόντα μπορεί να εξακολουθούν να υπόκεινται σε περιορισμούς εάν αντιβαίνουν στο δημόσιο συμφέρον – ειδικότερα, για λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών, του περιβάλλοντος, της δημόσιας ασφάλειας ή των χρηστών ηθών. Οι δημόσιες αρχές πρέπει να μπορούν να αποδείξουν ότι οι περιορισμοί αυτοί στην ελεύθερη κυκλοφορία είναι δικαιολογημένοι και αναλογικοί, όπως η υποβολή σε διαδικασία προηγούμενης έγκρισης ορισμένων προϊόντων που παρουσιάζουν πραγματικό κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

- Δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης

Το δικαίωμα ελεύθερων συναλλαγών εμπεριέχει επίσης το δικαίωμα ελεύθερης διαμετακόμισης σε ολόκληρο το έδαφος της ΕΕ, του ΕΟΧ και της Τουρκίας. Όταν ένα προϊόν - ακόμη κι αν έχει παραχθεί εκτός ΕΕ - εισαχθεί στην ΕΕ, μπορεί στη συνέχεια να μεταφερθεί ελεύθερα σε οποιοδήποτε μέρος της ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ξένες επενδύσεις στην Ισπανία

Η έλευση της διεθνούς οικονομικής κρίσης στα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας, είχε ως αποτέλεσμα να μειωθούν οι εισροές των ξένων επενδύσεων από τη μέγιστη τιμή των €30,4 δισ. το 2008, σε €12,29 δισ. το 2010. Η αύξηση, που σημειώθηκε το 2011 (€28,94 δισ.), ενδεχομένως να συνδέεται με το μακρύ βαθμό ωρίμανσης επενδυτικών προγραμμάτων παλαιότερων ετών, καθώς το επόμενο έτος μειώθηκαν εκ νέου στα €14,8 δισ.

Το διάστημα 2014-2018, παρατηρείται σταδιακή ανάκαμψη, λαμβάνοντας υπόψη ότι το διεθνές περιβάλλον, κατά την περίοδο αναφοράς, εξακολουθεί να μην είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών. Ενδιαφέρον στοιχείο είναι, επίσης, ότι ο λόγος επενδύσεων/αποεπενδύσεων την περίοδο προ της κρίσης (2000-2007) είναι σαφώς υψηλότερος (48%) από ό,τι το χρονικό διάστημα που ακολούθησε (25% το 2007-2016).

Επενδύσεις από και προς την Ισπανία

	2015	2016	2017	2018	2019
ΞΑΕ (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς) σε εκ. ευρώ	353.650,6	392.321,7	413.257,8	468.878	481.705,8
Άμεσες επενδύσεις της χώρας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς) σε εκ. ευρώ	436.351,7	473.771,6	449.874	454.618,4	476.550,9

Πηγή: DataInVex (στοιχεία διαθέσιμα έως το 2019)

Είναι γεγονός ότι οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ισπανία ακολουθούν ανοδική πορεία τα τελευταία έτη, ενώ αναφορικά με την κατάσταση των ισπανικών εξαγωγών στο εξωτερικό, φαίνεται ότι παρατηρούνται αυξομειώσεις. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Προώθησης των Επενδύσεων και των Εξαγωγών της Ισπανίας, ICEX, το 2019 το απόθεμα των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ισπανία έφθασε τα 481,7 δις ευρώ, αριθμός μεγαλύτερος σε σχέση με τα αποθέματα επενδύσεων των προηγούμενων ετών. Επίσης, σημειώθηκε αύξηση στις ισπανικές επενδύσεις στο εξωτερικό, το απόθεμα των οποίων ήταν ίσο με 476,5 δις ευρώ το 2019.

Αναπτυξιακός νόμος

Ο Ισπανικός Οργανισμός Διεθνούς Συνεργασίας για την ανάπτυξη (AECID) προωθεί τους στόχους στρατηγικής οικονομικής ανάπτυξης και προώθησης του επιχειρηματικού τομέα, εφαρμόζοντας Σχέδιο Δράσης για την οικονομική ανάπτυξη.

Εξαιτίας της πανδημίας, η Ε.Ε. χρηματοδοτεί τα κ.-μ., μέσω του Next Generation EU και άλλων προγραμμάτων, με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση που έχει δώσει στην ιστορία της, προκειμένου τα κράτη να καταφέρουν να ξεπεράσουν την οικονομική κρίση, που έχει προκληθεί. Η Ισπανία αναμένεται να λάβει περί τα 140 δις ευρώ ενώ έχει συντάξει το Σχέδιο Ανάκαμψης, Μετασχηματισμού και Ανθεκτικότητας (Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia). Το Σχέδιο αυτό έχει ως στόχο την ανάπτυξη της ισπανικής οικονομίας, τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, τη συνεχή εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού καθώς και την πράσινη μετάβαση. Παράλληλα, μέσω των προγραμμάτων του, έχουν τεθεί στόχοι για την ισότητα των δύο φύλων και την κοινωνική και γεωγραφική συνοχή της χώρας.

Επιπροσθέτως, το 2021 δημοσιεύθηκε και το σχέδιο "Ισπανία 2050", το οποίο αποτελεί το μακροχρόνιο πρόγραμμα του κράτους για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων για τα επόμενα 30 έτη. Το Σχέδιο αυτό έχουν επιμεληθεί πάνω από 100 ειδικοί σε διάφορα θέματα, όπως οικονομολόγοι, κοινωνιολόγοι, θετικοί επιστήμονες, ειδικοί για την πράσινη ανάπτυξη κ.ο.κ. ενώ είναι υπό διαρκή δημόσια συζήτηση για όλα τα θέματα, στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι πολίτες καθώς και άλλοι οργανισμοί και πανεπιστήμια όπως και Μ.Κ.Ο.

Με το πέμπτο γενικό σχέδιο (V Plan Director), ο Οργανισμός προωθεί και υποστηρίζει την ανάπτυξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και επικεντρώνεται σε τέσσερα βασικά σημεία: τους πολίτες, το περιβάλλον, την ευημερία και την ειρήνη. Μεγάλη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη και την ευημερία της Λατινικής Αμερικής, της ηπειρωτικής Αφρικής καθώς και της Λωρίδας Σαχέλ και της Βορειο-Δυτικής Αφρικής. Για την καλύτερη αξιοποίηση και εφαρμογή αυτών των σχεδίων, το σχέδιο διαχωρίζει τις χώρες σε αυτές Λιγότερων Ανεπτυγμένων, Μεσαίου Εισοδήματος και Ανεπτυγμένων χωρών.

Τέλος, υπογραμμίζεται η σημασία της συνεργασίας και με άλλα κράτη που έχουν τους ίδιους στόχους, καθώς και με τη συνεργασία του ισπανικού κράτους με άλλους παράγοντες του ισπανικού

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

συστήματος και άλλων εθνικών και διεθνών οργανισμών που κινούνται προς αυτήν την κατεύθυνση.

Καθεστώς ιδιωτικοποιήσεων

Αρμόδια για τις ιδιωτικοποιήσεις είναι η Κρατική Εταιρία Βιομηχανικών Συμμετοχών (Sociedad Estatal de Participaciones Industriales-SEPI), η οποία είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών και Δημόσιας Διοίκησης.

Το Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων (Consejo Consultivo de Privatizaciones-CCP) παίζει επίσης καίριο ρόλο στις πραγματοποιούμενες ιδιωτικοποιήσεις, με τις συμβουλευτικές αρμοδιότητες και την εξειδικευμένη γνώση που διαθέτει.

Η Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου της 28^{ης} Ιουνίου 1996, καθιέρωνε ως Διαχειριστές της διαδικασίας ιδιωτικοποιήσεων την Κρατική Εταιρία Βιομηχανικών Επενδύσεων (Sociedad Estatal de Participaciones Industriales-SEPI), την Κρατική Εταιρία Περιουσιακών Στοιχείων (Sociedad Estatal de Participaciones Patrimoniales-SEPPa) και την Κρατική Βιομηχανική Υπηρεσία (Agencia Industrial del Estado-AIE). Οι αναμορφώσεις του δημόσιου επιχειρηματικού τομέα που ακολούθησαν, είχαν ως συνέπεια σήμερα, ο μοναδικός Διαχειριστής με ενεργό ρόλο να είναι ο πρώτος από τους προαναφερόμενους φορείς.

Ο ρόλος του Διαχειριστή είναι η σχεδίαση της διαδικασίας πώλησης και η σύναψη συμφωνίας με την εταιρία, υπό την αναβλητική αίρεση αναγνώρισής της από το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και της γνωμοδότησης του Συμβουλίου Ιδιωτικοποιήσεων. Ο φάκελος με τις πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας και την συγκεκριμένη πρόταση πώλησης, αποστέλλεται στο Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων για την αντίστοιχη ανάλυση. Αφού έχει αποσταλεί ο φάκελος, το Συμβούλιο Ιδιωτικοποιήσεων εκπονεί γνωμοδότηση, ως προς το βαθμό επάρκειας της διαδικασίας, με κριτήριο τις αρχές της διαφάνειας, της συναίνεσης και της δημοσιότητας. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει διάφορες συστάσεις, με σκοπό τη βέλτιστη εφαρμογή της πρότασης. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο ρόλος του Συμβουλίου Ιδιωτικοποιήσεων είναι συμβουλευτικός και μη δεσμευτικός και ως εκ τούτου, δεν συμμετέχει άμεσα στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Στη συνέχεια η γνωμοδότηση του Συμβουλίου διαβιβάζεται στο Διαχειριστή, ο οποίος είναι επιφορτισμένος να αξιολογήσει την πρόταση ιδιωτικοποίησης, καθώς και στον αντίστοιχο Υπουργό, ο οποίος θα μεριμνήσει για την κοινοποίηση στην Επιτροπή της Κυβέρνησης που είναι αρμόδια για Οικονομικά θέματα, με στόχο την μετέπειτα εισαγωγή του ζητήματος στο Υπουργικό Συμβούλιο και την οριστική έγκριση από αυτό. Σε κάθε περίπτωση είναι ο Διαχειριστής και σε τελευταίο βαθμό το Υπουργικό Συμβούλιο, τα εκτελεστικά όργανα της ιδιωτικοποίησης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο δημοσιεύει τις γνωμοδοτήσεις του και δελτία τύπου στα μέσα ενημέρωσης και επιπλέον μέσω της ιστοσελίδας του www.ccp.es.

Σε αντίθεση με το Συμβούλιο, το οποίο δρα στο στάδιο πριν από την ολοκλήρωση της ιδιωτικοποίησης, υπάρχουν επίσης όργανα τα οποία αναλαμβάνουν και διεκπεραιώνουν έναν έλεγχο της ιδιωτικοποίησης, εκ των υστέρων εξετάζοντας τις συνέπειές της από τη σκοπιά της νομιμότητας και με οικονομικά κριτήρια.

Πιστοληπτική ικανότητα χώρας-κίνδυνοι/προοπτικές

Ιδιαίτερα κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας, η Ισπανία ήταν η χώρα που είχε πληγεί περισσότερο από κάθε άλλη στην Ευρώπη από την πανδημία. Πέραν του υψηλού αριθμού κρουσμάτων και αποθανόντων της, η Ισπανία πλήγηκε σε μεγάλο βαθμό και οικονομικά, καθώς το ΑΕΠ της συρρικνώθηκε κατά 11%. Με το εκ νέου άνοιγμα του εμπορίου και της ελεύθερης κυκλοφορίας των ατόμων, παρά τη μειωμένη τουριστική κίνηση, η οικονομία της Ισπανίας ξεκίνησε να ορθοποδεί.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2021, σε ετήσια βάση, η οικονομία συρρικνώθηκε κατά 4,2%, καθώς το πρώτο τρίμηνο του 2020, αντίστοιχα, οι επιπτώσεις της πανδημίας δεν είχαν αποτυπωθεί ακόμη. Τα πρώτα δείγματα για την επιστροφή στην κανονικότητα έγιναν φανερά, σταδιακά, λόγω και της έναρξης του εμβολιασμού. Στα αρνητικά σημεία του τριμήνου συνεκτιμώνται η έλλειψη εμβολίων, που μείωσε τον ρυθμό εμβολιασμού τον πρώτο καιρό, καθώς και οι επιπτώσεις του ψυχρού κύματος Φιλομένα, που για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, κάλυψε την πρωτεύουσα της χώρας με χιόνι, κατακλύζοντάς την, σχεδόν ολοκληρωτικά, για περίπου μία εβδομάδα.

Το δεύτερο τρίμηνο, η ανάπτυξη έφθασε, σε ετήσια βάση, το 17,7%, δεδομένων των ανωτέρω, καθώς και της μεγάλης συρρίκνωσης, που είχε ήδη σημειωθεί την ίδια περίοδο του 2020, διάστημα

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

κατά το οποίο η οικονομική δραστηριότητα είχε παραλύσει σχεδόν ολοκληρωτικά. Παράλληλα, χαρακτηριστική ήταν η συμβολή της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία ήταν μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη, πιθανόν εξαιτίας της αισιοδοξίας των πολιτών.

Το τρίτο τρίμηνο, η ετήσια αύξηση έφθασε το 3,4% και η τριμηνιαία το 2,6%, με κινητήριες δυνάμεις τις επενδύσεις και τις εξαγωγές της χώρας, καθώς η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε μικρή άνοδο. Επιπλέον, οι εμβολιασμοί είχαν πλέον πραγματοποιηθεί σε πολύ μεγάλο μέρος του πληθυσμού, φθάνοντας τον στόχο του 80%.

Το τελευταίο τρίμηνο του έτους χαρακτηρίστηκε από αβεβαιότητα, δεδομένης της μετάλλαξης Όμικρον, που μείωσε την κίνηση κατά τις διακοπές των Χριστουγέννων, τις αυξήσεις των τιμών ενέργειας καθώς και τις γεωπολιτικές εξελίξεις. Η αύξηση σε ετήσια βάση έφθασε το 5,2% και σε τριμηνιαία το 2%, σημειώνοντας δείγματα επιβράδυνσης της οικονομίας, κυρίως εξαιτίας της χαμηλότερης από το αναμενόμενο ιδιωτικής κατανάλωσης. Συνολικά, το 2021 η οικονομική ανάκαμψη της Ισπανίας έφθασε το 5%, παρά τις προβλέψεις της Κυβέρνησης για ανάπτυξη της τάξης του 6,5%.

Από το 2014, οπότε η οικονομία της χώρας ξεκίνησε να ανακάμπτει από την κρίση, ο αριθμός των ανέργων μειωνόταν σταδιακά. Ωστόσο, το 2019 το ποσοστό μειώθηκε στο 14,1%, συνεχίζοντας, ωστόσο, να είναι υψηλό. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η Ισπανία έφθασε περίπου τους 4 εκ. ανέργους με το ποσοστό της ανεργίας να είναι στο 15,53%, χωρίς να υπολογίζονται οι απασχολούμενοι σε καθεστώς ERTE (expediente de regulación temporal de empleo - σύμβασης προσωρινής αναστολής απασχόλησης). Οι μισθοί τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί, με τον κατώτατο, το 2020, να είναι στα 950 ευρώ και τον μέσο μισθό να υπολογίζεται περί τα 1.610 ευρώ ανά μήνα για άτομα κάτω των 50 ετών, αφού σημείωσε πτώση της τάξης του 3,1%. **Ακόμη, από τις αρχές του 2022 η ισπανική κυβέρνηση έδωσε περαιτέρω αύξηση στον κατώτατο μισθό, με αποτέλεσμα ο τελευταίος πλέον να φθάνει τα 1.000 ευρώ (μικτές αποδοχές 14 μισθών).** Σημειώνεται ότι ο μέσος μισθός διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ ορισμένων κλάδων της οικονομίας καθώς και των Κοινοτήτων της Ισπανίας. Οι μεγαλύτεροι μισθοί παρατηρούνται στη Μαδρίτη και τη Χώρα των Βάσκων, ενώ οι χαμηλότεροι στην Εστρεμαδούρα ακολουθούμενη από το νότο της Ισπανίας.

Πέραν του μεγάλου αριθμού ανέργων, σημαντικό πρόβλημα στην αγορά εργασίας είναι και η περιοδικότητα των συμβολαίων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η πλειοψηφία των εργαζομένων ορισμένου χρόνου απασχολείται στον δημόσιο τομέα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προειδοποιήσει για τις αρνητικές συνέπειες της ανωτέρω κατάστασης, η οποία αυξάνει την αβεβαιότητα και την ανισότητα μεταξύ των πολιτών, προκαλώντας αρνητικές επιπτώσεις στη συνολική οικονομία σε μακροχρόνιο διάστημα. Για τον λόγο αυτόν, ψηφίστηκε νέα εργασιακή μεταρρύθμιση, με την οποία αναμένεται να μειωθεί η περιοδικότητα των συμβολαίων, αφού, πέραν ορισμένων εξαιρέσεων, τα συμβόλαια εργασίας στην Ισπανία είναι πλέον αορίστου χρόνου.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται πολιτική κρίση, ιδίως μετά τον Οκτώβριο του 2017, όταν η Κοινότητα της Καταλονίας διεξήγαγε μη-αναγνωρισμένο δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία της από το κράτος της Ισπανίας. Το 2019 και το 2020, η Ισπανία λειτούργησε με τους Προϋπολογισμούς του 2018, καθώς οι Προϋπολογισμοί του 2019 καταψηφίστηκαν από τη Βουλή, γεγονός το οποίο οδήγησε τη χώρα σε εκλογές. Στις 26 Απριλίου πραγματοποιήθηκαν οι εθνικές εκλογές με το κόμμα PSOE να έρχεται πρώτο. Ωστόσο, στις 23 και 25 Ιουλίου, οπότε έλαβαν χώρα οι δύο διαδικασίες ψήφου εμπιστοσύνης, το PSOE δεν κατάφερε να κερδίσει την απαραίτητη πλειοψηφία, με αποτέλεσμα να επαναληφθούν οι εκλογές, στις 10 Νοεμβρίου 2019. Στη συνέχεια, σχηματίστηκε Κυβέρνηση συνασπισμού, για πρώτη φορά στη χώρα μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, με τα κόμματα PSOE και Unidas Podemos.

Κατά τη διάρκεια του 2020, η Κυβέρνηση της Ισπανίας επέτυχε να υπερψηφίσει τους Προϋπολογισμούς για το 2021, στους οποίους εμφανίζεται υψηλή δημόσια δαπάνη, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της πανδημίας στην εθνική οικονομία. Το 2022, η Κεντρική Διοίκηση λειτουργεί με βάση του Προϋπολογισμούς του έτους, οι οποίοι υπερψηφίστηκαν στα τέλη του 2021 και περιέχουν την υψηλότερη επένδυση σε κοινωνικά μέτρα στην ιστορία της χώρας.

Επιπροσθέτως, σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή των κονδυλίων της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας, αφού η Ισπανία λαμβάνει 140 δις ευρώ, τα οποία θα αξιοποιήσει μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης, Μετασχηματισμού και Ανθεκτικότητας (Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia). Αυτό έχει ως στόχο τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ισπανικών επιχειρήσεων, την υψηλή κατάρτιση των εργαζομένων καθώς και την πράσινη ανάπτυξη. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη ψηφιοποίηση και την ενεργειακή μετάβαση.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Κατά την διάρκεια του 2021, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 5,1%, ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2022 μετριάστηκε σημαντικά η αύξηση του ΑΕΠ, η οποία έφτασε το 0,3% σε τριμηνιαία βάση, εμφανώς επηρεασμένη από τις επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία.

Η Τράπεζα της Ισπανίας, στις τελευταίες εκτιμήσεις της για την ισπανική οικονομία, αναθεώρησε προς τα κάτω, σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις, τις προβλέψεις για το 2022, λόγω των τελευταίων οικονομικών εξελίξεων της παγκόσμιας, ευρωπαϊκής και εθνικής οικονομίας, υπό την επήρεια του πολέμου στην Ουκρανία. Συγκεκριμένα, το ΑΕΠ της χώρας αναμένεται να αυξηθεί κατά 4,1% για το τρέχον έτος, έναντι 4,5%, όπως υπολογιζόταν προ δύο μηνών. Τα δύο επόμενα έτη, παρά την υψηλή αβεβαιότητα για συγκεκριμένες εκτιμήσεις, οι τελευταίες αναφέρουν ότι η ισπανική οικονομία θα αναπτυχθεί, κατά 2,8% και 2,6%, αντίστοιχα. Αυτό σημαίνει ότι τελικά, τα προ πανδημίας επίπεδα, δεν θα έχουν επιστρέψει πριν από το δεύτερο εξάμηνο του 2023, ωστόσο θετικό κρίνεται το γεγονός ότι η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι δεν φαίνεται να υπάρχει κίνδυνος ύφεσης, χωρίς βέβαια να μπορεί να αποκλειστεί τελείως το ενδεχόμενο αυτό.

Επιπλέον, ο τουριστικός τομέας θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την ανάκαμψη της οικονομίας, ενώ, όπως και σε προηγούμενες προβλέψεις, έτσι και σε αυτές, τα ευρωπαϊκά κονδύλια, μέσω των κεφαλαίων Next Generation EU, σε συνδυασμό με την ιδιωτική επένδυση που θα κινητοποιήσουν, εκτιμάται ότι θα τονώσουν σημαντικά την οικονομία. Ωστόσο, λόγω της τρέχουσας κατάστασης, υπολογίζεται ότι θα υπάρξει καθυστέρηση στην υλοποίησή τους, η οποία, με τη σειρά της, θα αναβάλει ως ένα βαθμό τις ιδιωτικές επενδύσεις. Για τα επόμενα δύο έτη, κινητήρια δύναμη της εθνικής οικονομίας αναμένεται να είναι η αυξημένη ιδιωτική κατανάλωση, η οποία θα προέλθει και από την αύξηση των θέσεων εργασίας. Συγκεκριμένα, το 2022, η ανεργία αναμένεται να είναι μειωμένη στο 13%, ενώ για το 2023 και 2024, προβλέπεται μικρή μείωση, καθώς υπολογίζεται στο 12,8% και 12,7% του εργατικού δυναμικού της χώρας.

Αναφορικά με τον πληθωρισμό, που θέτει σε σοβαρό κίνδυνο την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, οι νέες εκτιμήσεις συμπεριλαμβάνουν την πολιτική της Ιβηρικής για επιβολή μέγιστης τιμής του αερίου, γι' αυτό και μείωσαν τον εκτιμώμενο εναρμονισμένο δείκτη πληθωρισμού στο 7,2% για το 2022 και 2,6% και 1,8% για το 2023 και 2024 αντίστοιχα. Ο υποκείμενος πληθωρισμός υπολογίζεται στο 3,2% για τη φετινή χρονιά και 2,2% και 2% τα επόμενα δύο αντίστοιχα. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί, ότι η συνέχεια του πολέμου στην Ουκρανία θα μπορούσε να εξακολουθήσει

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

να επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τις τιμές στον τομέα της ενέργειας και, επομένως, το γενικό επίπεδο τιμών.

Τέλος, η Κεντρική Τράπεζα αναφέρθηκε στο δημόσιο χρέος και στο έλλειμμα, στοιχεία που αποτελούν μαζί με την ανεργία τα κυριότερα προβλήματα της ισπανικής οικονομίας. Φέτος, το έλλειμμα θα συνεχίσει να κινείται μειωμένο και θα φθάσει το 4,6%, χαμηλότερο κατά 2,3%, σε σχέση με πέρυσι. Το 2023, το έλλειμμα εκτιμάται ότι θα μειωθεί, φτάνοντας στο 4,5%, ενώ την επόμενη χρονιά η μείωσή του αναμένεται να είναι μεγαλύτερη και θα φθάνει το 4,2% του ΑΕΠ. Οι εκτιμήσεις και για τα τρία έτη είναι βελτιωμένες, σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις. Η μείωση του ελλείμματος μειώνει και το χρέος, το οποίο αναμένεται στο 114,9% για το 2022, ενώ το 2024 θα έχει μειωθεί έως και το 112,5%.

Συμπερασματικά, γίνεται αντιληπτό ότι αν και η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία δημιουργεί προβλήματα, όπως το αυξημένο επίπεδο τιμών, η αντιμετώπιση της πανδημίας και η κατάργηση σχεδόν όλων των σχετικών επιβεβλημένων περιορισμών, έχουν βοηθήσει την ισπανική οικονομία να ορθοποδήσει. Ειδικότερα, πραγματοποιείται η επανεκκίνηση ορισμένων κλάδων της οικονομίας, όπως αυτή του τουρισμού, που αποτελεί εκ των σημαντικότερων τομέων για τη χώρα, φέρνοντας έσοδα στην Ισπανία και κινητοποιώντας δυναμικά την οικονομία, έπειτα από δύο πολύ δύσκολα χρόνια.

Η πιστοληπτική αξιολόγηση του Βασιλείου της Ισπανίας είναι: για την Fitch A-, για την Standard & Poor's A, για τη Moody's Baa1 και για την DBRS A.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ- ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Οι σπουδαιότερες διεθνείς κλαδικές εμπορικές εκθέσεις διοργανώνονται στην Μαδρίτη και στη Βαρκελώνη. Η συμμετοχή σε αυτές επιχειρήσεων, που ενδιαφέρονται για την αγορά της χώρας θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική. Περισσότερες πληροφορίες ανευρίσκονται στις ιστοσελίδες των διοργανωτών: www.ifema.es και www.firabarcelona.com.

Σχετικά με διαγωνισμούς που προκηρύσσονται στην Ισπανία, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται από την ηλεκτρονική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών (<https://contrataciondelestado.es>), καθώς επίσης και από την ηλεκτρονική υπηρεσία TED (Tenders Electronic Daily) της ΕΕ (<http://ted.europa.eu>). Το TED παρέχει ανοικτή πρόσβαση στις

Αvda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ανακοινώσεις δημοσίων συμβάσεων που προκηρύσσονται στις χώρες μέλη της ΕΕ και του ΕΟΧ, οι οποίες δημοσιεύονται καθημερινά στο συμπληρωματικό φύλλο της επίσημης εφημερίδας της ΕΕ.

Πληροφορίες για πρότυπα και τεχνικούς κανονισμούς είναι διαθέσιμες από την Ισπανική Ένωση Προτύπων και Πιστοποίησης (www.en.aenor.es). Για την κατοχύρωση εμπορικού σήματος στην Ισπανία θα πρέπει να απευθύνονται στο Γραφείο Εναρμονισμού της Ενιαίας Αγοράς (<http://oami.europa.eu/ows/rw/pages/index.en.do>).

Για θέματα ευρεσιτεχνιών, αρμόδιο είναι το Spanish Patent and Trademark Office (<http://www.oepm.es/en/index.html>), το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Βιομηχανίας, ενώ για ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι το Υπουργείο Εκπαίδευσης, Πολιτισμού και Αθλητισμού (<http://en.www.mcu.es/propiedadInt/CE/Contacte.html>).

Η ανεύρεση εξειδικευμένου προσωπικού δεν συνιστά πρόβλημα, καθώς η Ισπανία διαθέτει επάρκεια εργατικού δυναμικού και εκτενές δίκτυο γραφείων εύρεσης εργασίας δημοσίων (http://www.sepe.es/contenidos/empresas/ofertas_empleo/buscador_empleo.html) και ιδιωτικών υπαλλήλων (<http://www.asempleo.com/index.asp>).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η Ισπανία είναι μέλος της Ε.Ε. από το 1986 και της ευρωζώνης και συνεπώς ισχύουν, εν γένει, οι ίδιες επιχειρηματικές πρακτικές και πρότυπα με τις υπόλοιπες οικονομίες της ΕΕ.

Παρά την ύφεση της περιόδου 2009-2013 καθώς και της ύφεσης που εκδηλώθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η ισπανική οικονομία παραμένει ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική. Παρουσιάζει ευκαιρίες και προκλήσεις για εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις.

Κύρια χαρακτηριστικά που της προσδίδουν δυναμικότητα και την καθιστούν ενδιαφέρουσα αγορά-στόχο είναι:

1. το μέγεθος της αγοράς
2. ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας
3. η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων
4. τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

5. η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών
6. η ιδιότητά της ως πύλη για την Λατινική Αμερική
7. η ποιότητα εξειδικευμένων προμηθευτών
8. το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών

Οι ευρύτερες περιφέρειες της Μαδρίτης και της Βαρκελώνης είναι τα δύο μεγαλύτερα επιχειρηματικά κέντρα, με πληθυσμό 6,4 εκ. και 5,3 εκ., αντιστοίχως. Βιομηχανικά κέντρα και κέντρα έρευνας και τεχνολογίας υπάρχουν και σε άλλες μεγάλες πόλεις, όπως η Σεβίλλη, το Μπιλμπάο, η Βαλένθια και η Σαραγόσα.

Για τις ελληνικές εταιρίες που ενδιαφέρονται να εξάγουν στην Ισπανία, ενδείκνυται να χρησιμοποιήσουν διανομέα ή αντιπρόσωπο με καλή γνώση της τοπικής αγοράς. Οι αντιπρόσωποι μπορούν να προσφέρουν εθνική ή πιο περιορισμένη γεωγραφική κάλυψη. Εταιρίες που σχεδιάζουν πιο ουσιαστικές επενδύσεις δύνανται να συμπράξουν με ισπανικές εταιρίες ή να ιδρύσουν εταιρία με μερική ή πλήρη κυριότητα. Η είσοδος στη ισπανική αγορά προϋποθέτει ικανοποιητική έρευνα αγοράς. Το Γραφείο ΟΕΥ της Ελληνικής Πρεσβείας συνδράμει ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις και στην κατεύθυνση αυτή.

Συνιστάται η χρήση νομικής αρωγής προ της ολοκλήρωσης συμφωνιών με αντιπροσώπους. Κάθε περιφέρεια της Ισπανίας έχει το δικό της συμβούλιο εμπορικών αντιπροσώπων, στο οποίο οι ανωτέρω ενδιαφερόμενοι εγγράφονται υποχρεωτικά. Οι αντίστοιχες ιστοσελίδες Μαδρίτης και Βαρκελώνης είναι www.coaccm.org, www.coacb.com.

Βασική γλώσσα εργασίας είναι η ισπανική (μολονότι ορισμένες από τις Αυτονομίες έχουν τη δική τους, όπως η Γαλικία, Χώρα των Βάσκων και Καταλονία). Οι περισσότερες εκ των μεγάλων ισπανικών επιχειρήσεων έχουν προσωπικό με σχετική ευχέρεια επικοινωνίας στην αγγλική γλώσσα, δεν ισχύει όμως το ίδιο για τις μικρότερου μεγέθους εταιρίες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα μετάφρασης-διερμηνείας για τη σύνταξη αλληλογραφίας και τη δια ζώσης επικοινωνία, ιδίως κατά το αρχικό στάδιο της συνεργασίας. Τα προγράμματα προβολής και διαφήμισης θα πρέπει, επίσης, να είναι προσαρμοσμένα στα ισπανικά (χρήσιμες κλαδικές επαφές είναι διαθέσιμες από την Ένωση Διαφημιστών Ισπανίας, www.anunciantes.com).

**ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
2017-2021**

	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών (αξία σε εκ. ευρώ)	703,24	1.106,19	1.117,31	1.138,47	1.189,82
Εισαγωγές αγαθών (αξία σε εκ. ευρώ)	1.775,1	2.045,87	2.064,77	1.690,08	2.321,17
Εμπορικό ισοζύγιο (αξία σε εκ. ευρώ)	-1.071,86	-939,68	-947,46	-551,61	-1.131,34

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Έπειτα από την επανεκκίνηση της οικονομίας, το εμπόριο μεταξύ Ελλάδας και Ισπανίας κατάφερε να ξεπεράσει τα προ πανδημίας επίπεδα, σημειώνοντας ιστορικά υψηλά μεγέθη. Συγκεκριμένα, οι ελληνικές εξαγωγές στην χώρα της Ιβηρικής βαίνουν αυξανόμενες, φτάνοντας το 2021 σχεδόν το ποσό των 1,9 δις ευρώ, ενώ οι εισαγωγές ισπανικών προϊόντων ξεπέρασαν τα 2,321 δις ευρώ. Ο όγκος εμπορίου αυξήθηκε στα 3,5 δις ευρώ, ενώ το εμπορικό ισοζύγιο ήταν μεγαλύτερο του 1 δις ευρώ.

ΤΑ 5 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΞΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (CN4)

8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2020		2021		Μεταβολή στην Αξία
	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	
[0302] Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη (εκτός από φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304)	160.465.517	9,92%	176.085.266	14,96%	+9,73%
[2710] Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια). Παρασκευάσματα περιεκτικότητας κατά βάρος \geq 70% σε λάδια από πετρέλαιο ή σε ασφαλτούχα ορυκτά και στα οποία τα λάδια αυτά αποτελούν το βασικό συστατικό, π.δ.κ.α.	87.302.032	5,40%	124.442.523	10,57%	+42,54%
[8471] Μηχανές επεξεργασίας δεδομένων, αυτόματες, και μονάδες αυτών. Μαγνητικές ή οπτικές διατάξεις ανάγνωσης, μηχανές εγγραφής των δεδομένων σε υπόθεμα με κωδικοποιημένη μορφή και μηχανές επεξεργασίας των δεδομένων αυτών, π.δ.κ.α.	192.691.510	11,91%	107.970.776	9,17%	-43,97%
[3004] Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για	123.473.237	7,63%	77.133.631	6,55%	-37,53%

θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς, που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική					
[7411] Σωλήνες από χαλκό	35.677.290	2,21%	51.183.752	4,35%	+43,46%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

ΤΑ 5 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (CN4)

8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2020		2021		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	
[2710] Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια). Παρασκευάσματα περιεκτικότητας κατά βάρος >= 70% σε λάδια από πετρέλαιο ή σε ασφαλτούχα ορυκτά και στα οποία τα λάδια αυτά αποτελούν το βασικό συστατικό, π.δ.κ.α.	75.050.337	4,64%	188.709.575	8,52%	+151,44%
[8703] Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων (εκτός από τα αστικά λεωφορεία της κλάσης 8702), ό. συμπ. τα αυτοκίνητα εμπορικής χρήσης και τα αγωνιστικά αυτοκίνητα	120.650.244	7,46%	136.650.796	6,17%	+13,26%

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

[7403] Χαλκός καθαρισμένος και κράματα χαλκού, σε ακατέργαστη μορφή (εκτός από τα μητρικά κράματα χαλκού της κλάσης 7405)	45.285.180	2,80%	100.983.647	4,56%	+122,99%
[3004] Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς, που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική	91.739.955	5,67%	90.403.402	4,08%	-1,46%
[0201] Κρέατα βοοειδών, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	63.777.166	3,94%	79.334.768	3,58%	+24,39%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

	2017	2018	2019	2020	2021
Εισπράξεις (αξία σε εκ. ευρώ)	465,7	570,4	621,0	355,3	563,2
Πληρωμές (αξία σε εκ. ευρώ)	236,9	289,2	341,8	223,8	291,3
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία σε εκ. ευρώ)	+228,8	+281,2	+279,2	+131,5	+271,9

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας

Όσον αφορά το ισοζύγιο υπηρεσιών, παρατηρείται ότι έχει αυξηθεί το 2021, σε σύγκριση με το αντίστοιχο του προηγούμενου έτους (2020), χωρίς όμως να ξεπεράσει το επίπεδο των ετών 2018 και 2019, Συγκεκριμένα, οι εισπράξεις ανήλθαν στα 563,2 εκ. ευρώ (+58,5% ετησίως) και οι πληρωμές έφτασαν τα 291,3 εκ. ευρώ (+30,2% ετησίως).

Αvda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

	2017	2018	2019	2020*	2021*
Ροές (σε εκ. ευρώ)	0	0	6	4	3
Απόθεμα	128,4	96,7	72,8	135,3	128,4

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

* Προσωρινά στοιχεία Τραπέζης Ελλάδος

Το απόθεμα των ελληνικών επενδύσεων στην Ισπανία ήταν ίσο με 128,4 εκ. ευρώ το 2021, σημειώνοντας ετήσια μείωση. Οι ροές μεταξύ 2017 και 2018 ήταν μηδενικές, ενώ τα τελευταία τρία έτη να είναι 6, 4 και 3 εκ. ευρώ αντίστοιχα.

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

	2017	2018	2019	2020*	2021*
Ροές (σε εκ. ευρώ)	42	26	232	51	87
Απόθεμα	721,8	685,8	702,7	986,3	721,8

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

* Προσωρινά στοιχεία Τραπέζης Ελλάδος

Το απόθεμα των ισπανικών επενδύσεων στην Ελλάδα ανήλθε στα 721,8 εκ. ευρώ, σημειώνοντας πτώση ύψους % σε ετήσια βάση. Από την άλλη, οι ροές ήταν ίσες με 87 εκ. ευρώ το 2021, αριθμός, που είναι αρκετά μεγαλύτερος σε σχέση με το 2020 (51) αλλά δε καταφέρνει να φτάσει ούτε στο ήμισυ το επίπεδο του 2019.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

	2017	2018	2019	2020	2021
Αφίξεις από την Ισπανία στην Ελλάδα (χιλ. επισκέπτες)	164,0	225,7	282,9	74,6	141,2
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	0,5%	0,68%	0,83%	1,00%	0,93%
Μεταβολή	-19,3%	+37,6%	+25,34%	-73,63%	89,23%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Οι αφίξεις των Ισπανών τουριστών στην Ελλάδα αποτελούν μικρό ποσοστό και, συγκεκριμένα, το 1% του συνόλου των αφίξεων και το 1,4% των αφίξεων Ευρωπαίων τουριστών για το 2021. Το ποσοστό επί του συνόλου φαίνεται να βαίνει αυξανόμενο εάν εξαιρεθεί το 2020. Το 2020, εξαιτίας της πανδημίας και των περιορισμών που εφαρμόστηκαν, τη χώρα μας επισκέφτηκαν 74,6 χιλ. τουρίστες από την Ισπανία ενώ το 2021 η κίνηση επανήλθε εν μέρει, λαμβάνοντας όμως το ήμισυ των Ισπανών τουριστών σε σύγκριση με το 2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

1. Ελληνικές Αρχές

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

Τηλ.: +34 915644653

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

gremb.mad@mfa.gr

Γραφείο ΟΕΥ

Τηλ.: +34 915644592

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

ecocom-madrid@mfa.gr

Προξενικό Γραφείο

Τηλ.: +34 915644653 Φαξ: +34 915641601

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

grcon.mad@mfa.gr

Γραφείο Δημόσιας Διπλωματίας

Τηλ.: +34 91 564 58 19

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

pdo.mad@mfa.gr

Γραφείο Ακολούθου Άμυνας

Τηλ./Φαξ: +34 915621656

Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

defattache.embagrec@gmail.com

Τμήμα Εκπαίδευσης και Πολιτισμού

Τηλ.: +34 915644653

gremb.mad@mfa.gr

Ελληνική Κοινότητα Καταλονίας

Carrer de València, 558, 08026 Barcelona

Τηλ.: +34 93 454 90 21 / +34 649 472 452

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη

Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

comgriegabcn@gmail.com

comgregacat.net/gr/

Ελληνική Κοινότητα Μαδρίτης

Τηλ.: +34 913 594 258 / +34 913 454 085

Ελληνική Κοινότητα Βαλένθιας

Calle 106 N1 22, La Canyada, 46182 Paterna, Valencia

Τηλ.: +34 607 466 605 Φαξ: +34 963 522 760

cohelcv@hotmail.com

www.cohelcv.es.tl/

Ένωση Ελλήνων Κατοίκων Ισπανίας

Calle Solano, 38, 28223, Pozuelo, Madrid

Τηλ.: +34 609 784 452 / +34 91 548 48 89

Ένωση Ισπανο-Ελληνικού Πολιτισμού

Takuhí Ispirián, Seseña, 9, 4º E. 28024 Madrid

Τηλ.: +34 915 184 601 / +34 917 923 197

asociacionhispanohelenica@gmail.com

www.hispanohelenica.org/

Ελληνο – Αραγονέζικος Πολιτιστικός Σύλλογος «Πανσέληνος»

Vía Ramón Pignatelli, 5 – 2ªA, 50007 Zaragoza

Τηλ.: +34 629 722 726, +30 6986 920 952

infopanselinos@gmail.com

sites.google.com/site/asociacionpanselinos/home

Κοινωνική και Πολιτισμική Ελληνική Ένωση «Περίπλο»

Calle Sancho de Azpeitia, 2, 2º C, 48014 Bilbao, Vizcaya

Τηλ.: +34 663 684 013 / +34 661 448 391

info@asociacionperiplo.es

asociacionperiplo.es/

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη

Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΓΑΙΑ - GEA Griegos en Alicante

Avda. de Aguilera 36, 1D, 03007 Alicante, Spain

Τηλ.: +34 646 83 72 55

<https://griegosenalicante.wordpress.com/>

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

2. Ισπανικές Αρχές – Υπουργεία - Κρατικοί Φορείς

MINISTERIO DE AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN

Paseo de la Infanta Isabel, 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 91 347 5368 / +34 91 347 5724

informac@mapama.es

www.mapa.gob.es/es/

MINISTERIO DE ASUNTOS ECONÓMICOS Y TRANSFORMACIÓN DIGITAL

Paseo de la Castellana, 162, 28046 Madrid

Tel.: +34 91 258 28 52

www.mineco.gob.es/

1. **DIRECCIÓN GENERAL DEL TESORO**

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 697 231 (Sólo para Inversores de Deuda Pública)

www.tesoro.es/

2. **INSTITUTO DE CRÉDITO OFICIAL**

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

Tel.: +34 91 592 16 00

www.ico.es/

MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA Y DE COOPERACIÓN

Sede Palacio de Santa Cruz, Plaza de la Provincia, 1, 28071 Madrid

Tel.: +34 913 799 700

www.exteriores.gob.es/

MINISTERIO DE CIENCIA E INNOVACIÓN

Paseo de la Castellana, 162, 28046 Madrid

Tel.: +34 912 582 852

www.ciencia.gob.es/

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

MINISTERIO DE CONSUMO

Paseo del Prado, 18-20, 28014 Madrid

Tel.: +34 901 400 100 / +34 91 596 10 89 / +34 91 596 10 90

www.mscbs.gob.es/

MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTE

Plaza Del Rey, 1, 28004 Madrid

Tel.: +34 917 017 000

www.culturaydeporte.gob.es/

MINISTERIO DE DEFENSA

Paseo De la Castellana, 109, 28071 Madrid

Tel.: + 34 913 955 000

www.defensa.gob.es/

MINISTERIO DE DERECHOS SOCIALES Y AGENDA 2030

Paseo del Prado, 18-20, 28014 Madrid

Tel.: +34 901 400 100 / +34 91 596 10 89 / +34 91 596 10 90

www.mscbs.gob.es/

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

Calle de Los Madrazo, 15, 28014 Madrid

Tel.: +34 910 837 937

www.educacionyfp.gob.es/

MINISTERIO DE TRANSPORTES, MOVILIDAD Y AGENDA URBANA

Paseo De la Castellana, 67, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 977 000

www.mitma.gob.es/

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

MINISTERIO DE HACIENDA

Calle Alcalá, 9 - Planta Baja, 28071 Madrid

Tel.: +34 900 567 765 / +34 915 958 000

www.hacienda.gob.es/

MINISTERIO DE INDUSTRIA, COMERCIO Y TURISMO

Paseo de la Castellana, 160, 28046 Madrid

Tel.: +34 913 494 000 / +34 913 494 640

www.mincotur.gob.es/

1. ICEX España Exportación e Inversiones

Paseo de la Castellana, 278, 28046 Madrid

Tel.: +34 900 349 000

www.icex.es/

2. CERSA

Calle de Orense, 58, 28020 Madrid

Tel.: +34 91 571 84 88

www.cersa-sme.es/

3. TURESPAÑA

Calle Poeta Joan Maragall, 41, 28020 Madrid

www.tourspain.es/

MINISTERIO DE JUSTICIA

Calle San Bernardo, 45, 28071 Madrid

Tel.: +34 902 007 214 / +34 918 372 295

www.mjusticia.gob.es/

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA, RELACIONES CON LAS CORTES Y MEMORIA DEMOCRATICA

Avenida Puerta de Hierro, 28071 Madrid

www.mpr.gob.es/

MINISTERIO DE POLÍTICA TERRITORIAL Y FUNCIÓN PÚBLICA

Paseo de Castellana, 3, 28046 Madrid

Tel.: +34 91 2739000

www.mptfp.gob.es/

MINISTERIO DE SANIDAD

Paseo Del Prado, 18-20, 28071 Madrid

Tel.: +34 91 596 10 00 / +34 91 596 10 89 / +34 91 596 10 90

www.mscbs.gob.es/

MINISTERIO DE TRABAJO, MIGRACIONES Y SEGURIDAD SOCIAL

Paseo de la Castellana, 63, 28071 Madrid

Tel.: +34 913 630 000

www.mitramiss.gob.es/

MINISTERIO DEL INTERIOR

Calle Amador de los Ríos, 7, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 37 15 68

www.interior.gob.es/

MINISTERIO PARA LA TRANSICION ECOLOGICA Y EL RETO DEMOGRAFICO

Plaza San Juan de la Cruz, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 976 577-78/ +34 915 976 000

www.miteco.gob.es/

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

CAMARA DE COMERCIO HISPANO-GRIEGA

Calle Santa Cruz de Marcenado, 31, 1ª planta, 28015 Madrid

Tel.: +34 911 412 639

E-mail: info@camarahispanogriega.com

www.camarahispanogriega.com

HELLENIC-SPANISH CHAMBER OF COMMERCE

Πούλιου 8, Αμπελόκηποι, 11523 Αθήνα

Τηλ.: +30 210 680 1074

E-mail: info@hellenicspanishchamber.gr

www.hellenicspanishchamber.gr

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA DE MADRID

Plaza de la Independencia, 1, 28001 Madrid

Tel.: +34 915 383 500

Email : camara@camaramadrid.es

www.camaramadrid.es

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO, INDUSTRIA Y NAVEGACION DE BARCELONA

Avinguda Diagonal, 452, 08006 Barcelona

Tel.: +34 902 448 448, Fax: +34934169301

Email: nvalencia@cambrabcn.org / xbalsells@cambrabcn.org

www.cambrabcn.org

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO DE BILBAO

Calle Alda. Recalde, 50, 48008 Bilbao

Tel.: +34 944 706 500, Fax: +34944436171

Email: atencionalcliente@camarabilbao.com

www.camarabilbao.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO, INDUSTRIA, SERVICIOS Y NAVEGACIÓN DE SEVILLA

Plaza de la Contratación, 8, 41004 Sevilla

Tel.: +34 955 110 898, +34 955 110 922 (internacional), +34 955 110 907

www.camaradesevilla.com

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA Y NAVEGACION DE MALAGA

Cortina del Muelle, 23, 29015 Málaga

Tel.: +34 952 211 673

www.camaramalaga.com

CEOE: CONFEDERACIÓN ESPAÑA DE ORGANIZACIONES EMPRESARIALES

Calle de Diego de León, 50, 28006 Madrid

Tel: +34 915 663 400

E-mail: ceoe@ceoe.es

www.ceoe.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

4. Τράπεζες

BANCO DE ESPAÑA (OFICINAS CENTRALES)

Calle de Alcalá, 48, 28014 Madrid

Tel.: +34 913 385 000, Fax: +34 913 385 487

E-mail: infoweb@bde.es

www.bde.es

INSTITUTO DE CRÉDITO OFICIAL (ICO)

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

Tel.: +34 915 921 600, Fax: +34 915 921 700

E-mail: ico@ico.es

www.ico.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE BANCA

Paseo de la Castellana, 259-D, 28046 Madrid

Tel.: +34 917 891 311

E-mail: aeb@aebanca.es

www.aebanca.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

IFEMA

Feria de Madrid, Avda. del Partenón, 5, 28042 Madrid

Tel.: +34 902 221 515 / +34 917 223 000

E-mail: lineaifema@ifema.es

www.ifema.es

FIRA BARCELONA

Fira de Barcelona, Av. Reina Mª Cristina, 08004 Barcelona

Tel.: +34 902 233 200

E-mail: infofira@firabarcelona.com

www.firabcn.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

6. Ξενοδοχεία (ενδεικτικά)

AC HOTEL RECOLETOS

Calle Recoletos, 18, 28001 Madrid

Tel.: +34 914 361 382

E-mail: acrecoletos@ac-hotels.com

www.hotelacrecoletos.com

7 ISLAS HOTEL

Calle Valverde, 14, 28004 Madrid

Tel.: +34 915 234 688

E-mail: reservas@7islashotel.com

www.7islashotel.com

ONE SHOT RECOLETOS 04

Calle Salustiano Olózaga, 4, 28001 Madrid

Tel.: +34 911 820 070

E-mail: recoletos04@oneshothotels.com

www.hoteloneshotrecoletos04.com

APARTAMENTOS BLUME

Calle de la Cruz, 35, 28013 Madrid

Tel.: +34 914 352 533

E-mail: info@apartamentosblume.com

www.apartamentosblume.com

HOTEL EUROSTARS MADRID TOWER

Paseo de la Castellana, 259 B, 28046 Madrid

Tel.: +34 913 342 700 (κ. Νίκος Κανελλόπουλος +34616419473)

E-mail: reservations@eurostarsmadridtower.com

www.eurostarsmadridtower.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

NH MADRID PASEO DE LA HABANA

Paseo de la Habana, 73, 28036 Madrid
Tel.: +34 914 430 720 / +34 913 984 639 (reservations)
E-mail: nhabana@nh-hotels.com
www.nh-hoteles.es

INTERCONTINENTAL Hotels & Resorts MADRID

Paseo De La Castellana, 49, 28046 Madrid
Tel: +34 917 007 300 / +34 902 875 730
www.intercontinental.com

HOTEL NH COLLECTION MADRID EUROBUILDING

Calle de Padre Damián, 23, 28036 Madrid
Tel: +34 916 008 162 / +34 913 984 438
E-mail: nhcollectioneurobuilding@nh-hotels.com
www.nh-hoteles.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

7. Διπλωματικές Αποστολές

REPRESENTACIÓN DE LA COMISIÓN EUROPEA EN ESPAÑA

Paseo de la Castellana, 46, 28046 Madrid

Tel: +34 914 238 000

E-mail: comm-rep-es-docu@ec.europa.eu

www.ec.europa.eu

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

8. Χρηματιστήρια και Εθνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

COMISIÓN NACIONAL DEL MERCADO DE VALORES (CNMV)

Calle Edison, 4, 28006 Madrid

Tel.: +34 915 851 500, +34 902 149 300, Fax: +34913193373, +34933047310

www.cnmv.es

BOLSAS Y MERCADOS ESPAÑOLES (BME)

Plaza de la Lealtad 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 095 000 / +34 915 891 306

E-mail: info@grupobme.es

<http://www.bolsasymercados.es>

BOLSA DE MADRID

Plaza de la Lealtad 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 095 000

E-mail: infobolsamadrid@grupobme.es

www.bolsamadrid.es

BOLSA DE BARCELONA

Paseo de Gràcia, 19, 08007 Barcelona

Tel.: +34 934 013 555, Fax: +34934013650

E-mail: informacion@borsabcn.es

www.borsabcn.es

BOLSA DE BILBAO

Calle Jose Mª Olabarri 1, 48001 Bilbao

Tel.: +34 944 034400, Fax: +34944034430

E-mail: aherrera@grupobme.es

www.bolsabilbao.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

BOLSA DE VALENCIA

Calle Libreros, 2-4, 46002 Valencia

Tel.: + 34 963 870 158, +34 963 870 101, Fax: +34963870133 / 60

www.bolsavalencia.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

9. Επιχειρηματικοί Φορείς

CONSEJO SUPERIOR DE CÁMARAS DE COMERCIO INDUSTRIA Y NAVEGACIÓN DE ESPAÑA (CSC)

Calle Ribera del Loira 12, 28042 Madrid

Tel.: +34 915 906 900

E-mail: csc@cscamaras.es

www.cscamaras.es/

CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE LA PEQUEÑA Y MEDIANA EMPRESA (CEPYME)

Calle Diego de León, 50, 28006 Madrid

Tel.: +34 914 116 161

E-mail: contacto@cepyme.eu

www.cepyme.es

AGENCIA ESPAÑOLA DE COOPERACION INTERNACIONAL (AECI)

Avda. Reyes Católicos, 4, 28040 Madrid

Tel.: +34 915 838 100

E-mail: centro.informacion@aecid.es

www.aecid.es

INSTITUTO DE CONTABILIDAD Y AUDITORÍA DE CUENTAS

Calle Huertas, 26, 28014 Madrid

Tel.: +34 913 895 600

www.icac.meh.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS

Calle Rafael Bergamin, 16 B, 28043 Madrid

Tel.: +34915473756, +34915474465, Fax.: +34915413484

E-mail: info@aeca.es

www.aeca.es

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE EMPRESAS DE CONSULTORÍA

Calle Monte Esquinza, 34 - 2º B, 28010 Madrid

Tel.: +34 913 080 161, Fax: +34913913593

E-mail: aec@aeconsultoras.com

www.aeconsultoras.com

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

10. Διεθνείς Οργανισμοί

INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL

Principe de Vergara, 154, 28002 Madrid
Tel.: +34 915 903 638, Fax: +34915631263
E-mail: iooc@internationaloliveoil.org
www.internationaloliveoil.org

WORLD TOURISM ORGANIZATION

Calle Poeta Joan Maragall, 42, 28020 Madrid
Tel.: +34 915 678 100
E-mail: info@unwto.org
www.unwto.org

Avda. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - EN ISO 9001:2008

ΟΔΗΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

11. Διαδικτυακός Οικονομικός Τύπος

CINCO DIAS: www.cincodias.elpais.com

EL ECONOMISTA: www.eleconomista.es

EXPANSION: www.expansion.com

Ανδα. Dr. Arce 24-28002 Μαδρίτη
Τηλ.: +34915644592, www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr